Crna Gora
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA
DRI broj: 04-035/21-455/34
Podgorica, 30. jul 2021. godine

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI I REVIZIJI PRAVILNOSTI POSLOVANJA AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST ZA 2020. GODINU

(Konačni izvještaj)

Podgorica, jul 2021. godine

S a d r ž a j

MIŠLJENJE I PREPORUKE 3
I OPŠTI DIO 14
1.1. Pravni osnov 14
1.2. Osnovni podaci o subjektu revizije 14
1.2.1. Nadležnost Agencije 14
1.2.2. Unutrašnja organizacija Agencije 15
1.2.3. Organi Agencije 16
1.2.4. Sredstva za rad Agencije 17
1.3. Vrsta revizije 18
1.4. Predmet revizije 18
1.5. Cilj revizije 18
1.6. Kriterijumi za reviziju 18
1.7. Metode vršenja revizije 20
II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE 21
2.1. Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola 21
2.2. Finansijski plan prihoda i rashoda 22
2.3. Računovodstveni sistem 23
2.4. Godišnji finansijski izvještaj 23
2.4.1. Bilans stanja 24
2.4.2. Bilans uspjeha 35
2.4.2.1. Prihodi 35
2.4.2.2. Troškovi 41
2.5. Javne nabavke 56
2.6. Sudski sporovi 62
2.7. Kancelarijsko poslovanje 63

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Odluke Kolegijuma nadležnog za vršenje revizije br. 04-035/21-455/2 od 04.03.2021.godine i izmjene i dopune Odluke za vršenje revizije br. 04-035/21-455/13 od 12.04.2021.godine izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti poslovanja Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2020. godinu.

Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti, Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI).

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije

Rukovodstvo subjekta revizije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje Finansijskog izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2020. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, br. 0102-4272/3 od 23.07.2021.godine, a shodno članu 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum u sastavu Senator Nikola N. Kovačević – rukovodilac Kolegijuma i Senator DRI dr Branislav Radulović - član Kolegijuma, na sjednici održanoj dana 30.07.2021. godine usvojio je

KONAČNI IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI I REVIZIJI PRAVILNOSTI POSLOVANJA AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST ZA 2020. GODINU

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da Godišnji finansijski izvještaj Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2020. godinu, nije u svim materijalno značajnim aspektima sastavljen u skladu sa važećom regulativom jer su utvrđene materijalno značajne greške u odnosu na određenu materijalnost, ali iste nijesu prožimajuće za finansijki izvještaj, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje** na finansijsku reviziju.

Za finansijsku reviziju je određena ukupna materijalnost za finansijske izvještaje kao cjelinu u iznosu od 21.211,72€, odnosno 0,52% od ukupnih troškova Agencije koji iznose 4.072.909,32€.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost nije finansijske transakcije i druge aktivnosti u svim materijalnim aspektima uskladila sa zakonima i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Revizijom su utvrđene neusklađenosti poslovanja Agencije sa: Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, Zakonom o radu, Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, Zakonom o računovodstvu, Zakonom o javnim nabavkama, Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, Uredbom o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, Uputstvom o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja, Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Agenciji, pa u skladu sa tim, a imajući vidu da slučajevi neusklađenosti, pojedinačno ili zbirno, imaju prožimajući efekat (konstatovano u preporukama – tačke 1, 3, 4, 5, 6, 12, 13, 14 i 15), nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje** na reviziju pravilnosti poslovanja Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2020.godnu.

PREPORUKE

FINANSIJSKA REVIZIJA

1. Revizijom je utvrđeno da Agencija dio troškova u iznosu od 309.431,90€ od ukupno evidentiranih troškova nije evidentirala na odgovarajuće račune shodno važećem Pravilniku, a koji se odnose na troškove po osnovu poreza i doprinosa na naknade za prevoz zaposlenih i zimnicu u iznosu od 61.897,58€, troškove po osnovu poreza na zarade u iznosu od 165.271,72€, troškove po osnovu varijabilnog dodatka na zarade u iznosu od 5.300,00€, troškove po osnovu nagrada zaposlenim u iznosu od 9.300,00€, trošak po osnovu donacije Kliničkom centru CG u iznosu od 2.055,79€, troškove sponzorstva u iznosu od 39.150,00€ i troškove pomoći zaposlenima u iznosu od 26.456,81€.

- **Subjekt revizije treba da prilikom evidentiranja troškova u poslovnim knjigama u potpunosti primjenjuje Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.**

2. Revizijom je utvrđeno da je Agencija u Glavnoj knjizi evidentirala troškove reprezentacije plaćene biznis karticama članova Savjeta u ukupnom iznosu od 11.666,31€ (od kojih se iznos od 1.070,00€ odnosi na podizanje gotovine), za koje nije prezentirala dokumentaciju o pravdanju istih. Takođe, utvrđeno je da su evidentirani i ostali troškovi plaćeni biznis karticom člana Savjeta u iznosu od 321,94€, koji se shodno nazivima dobavljača odnose na nabavku ostale robe, za koje nije prezentirana dokumentacija o pravdanju istih.

- **Subjekt revizije treba da sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**

3. Revizijom je utvrđeno da Agencija nije na odgovarajući račun u Glavnoj knjizi evidentirala otpis spornih potraživanja za plovila u ukupnom iznosu od 5.618,66€ iz razloga što je knjiženje sprovela kao da je potraživanje naplaćeno.

- **Subjekt revizije treba da otpis spornih potraživanja evidentira na odgovarjući račun (209 - Ispravka vrijednosti).**

4. Revizijom je utvrđeno da je Agencija za pojedine zaposlene i članove Savjeta vršila plaćanje troškova mobilne telefonije, shodno Rješenjem utvrđenim limitima, a ne na osnovu stvarne potrošnje, pri čemu većinom nije obezbjeđivala pojedinačne račune prilikom plaćanja troškova, već su isti obezbijeđeni u postupku revizije.

- **Subjekt revizije treba da plaćanje troškova mobilne telefonije zaposlenih vrši na osnovu stvarne potrošnje i adekvatne dokumentacije za pravdanje istih, vodeći računa o limitima utvrđenim internim aktom.**

5. Upoređujući planirane i ostvarene rashode utvrđeno je da Agencija nije realno i na odgovarajućim računima planirala rashode za 2020.godinu po pojedinim stavkama i to: troškovi po osnovu naknada za prevoz i zimnicu, planirani su u iznosu od 99.600,00€, a ostvareni u iznosu od 123.189,26€, troškovi donacije i sponzorstva planirani su u iznosu od 10.000,00€, a ostvareni u iznosu od 39.150,00€, sudski troškovi planirani u iznosu od 13.500,00€, a ostvareni u iznosu od 66.000,35€, dok su troškovi sindikalne organizacije planirani u iznosu od 40.000,00€, a ostvareni u iznosu od 50.000,00€.

- **Subjekt revizije treba da realnije planira rashode i na odgovarajuće račune shodno Pravilniku o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, a u slučaju ostvarivanja rashoda u značajno većem ili manjem iznosu od planiranih da izvrši korekciju Finansijskog plana.**

REVIZIJA PRAVILNOSTI

Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola

1. Revizijom je utvrđeno da, Agencija nije uspostavila sistem finansijskog upravljanja i kontrola i unutrašnju reviziju na način predviđen Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru.

- **Subjekt revizije treba da uspostavi sistem finansijskog upravljanja i kontrola na način predviđen Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.**

- **Subjekt revizije treba da uspostavi unutrašnju reviziju na način predviđen članom 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontroloma u javnom sektoru i članom 5 Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru.**

2. Revizijom je utvrđeno da je Agencija tokom 2020.godine vršila plaćanja po osnovu troškova reprezentacije i goriva, a nije internim aktom utvrdila ko ostvaruje pravo na korišćenje istih i limit. Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila dokaze da je internim aktima utvrdila ko ostvaruje pravo na korišćenje reprezentacije i goriva na teret sredstava Agencije, a ne i limite.

- **Preporučuje se subjektu revizije da internim aktima utvrdi limite za korišćenje reprezentacije i goriva na teret sredstava Agencije.**

Zapošljavanje

3. Uvidom u uzorkom odabrane personalne dosije (20) zaposlenih Agencije, utvrđeno je da se zapošljavanje vršilo pretežno putem ugovora o preuzimanju zaposlenog (11 zaposlenih), većina personalnih dosijea ne sadrži dokaze da je vršeno javno oglašavanje slobodnih radnih mjesta prilikom zapošljavanja lica na neodređeno vrijeme (8 zaposelnih), a nijesu prezentirani ni dokazi da su sačinjavane ponude izmijenjenih uslova rada prilikom zapošljavanja na neodređeno vrijeme lica koja su prethodno bila u radnom odnosu u Agenciji, što nije u skladu sa odredbama članova 24, 47 i 48 Zakona o radu.
Takođe, utvrđeno je i da Agencija nije shodno odredbama člana 26 i 27 ranije važećeg Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, odnosno čl. 25 i čl.26 važećeg Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, podnosila Zavodu za zapošljavanje prijave o slobodnom radnom mjestu i nije obavještavala Zavod o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim, odnosno drugim licem.

- **Subjekt revizije treba da na transparentniji način vrši zasnivanje radnog odnosa i izmjene ugovorenih uslova rada sa zaposlenima shodno Zakonu o radu i da prijavljivanje slobodnih radnih mjesta i obaviještenja o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim, odnosno drugim licem vrši u skladu sa Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.**

Zarade i ostale naknade

4. Revizijom je utvrđeno da Pravilnikom Agencije nije izvršeno raspoređivanje u grupe poslova i određivanje koeficijenata na način propisan članom 22 Zakona o zaradama u javnom sektoru, u zavisnosti od nivoa kvalifikacije obrazovanja, složenosti poslova, odgovornosti i drugih elemenata bitnih za vrednovanje određenog posla i uz prethodnu saglasnost Ministarstva.
Takođe, utvrđeno je da je Agencija za poslove za koje se ne zahtijeva stručnost i radno iskustvo ili se zahtijeva SSS, odredila koeficijente složenosti, koji su Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru propisani za radno mjesto za koje se zahtijeva VII1 stepen obrazovanja.

Agencija je obračun i isplatu zarada Predsjedniku i članovima Savjeta vršila na osnovu Odluke o osnovnoj zaradi Predsjednika, članova Savjeta i Izvršnog direktora i vrijednosti koeficijenta za utvrđivanje zarade, donijetoj od strane Predsjednika Savjeta, što nije u skladu sa članom 31 Zakona, kojim je propisano da rješenje o zaradi, za lica koja su izabrana, imenovana ili postavljena donosi organ, odnosno radno tijelo koje ih je izabralo, imenovalo ili postavilo.

- **Subjekt revizije treba da Pravilnik o zaradama zaposlenih i Odluku o osnovnoj zaradi Predsjednika i članova Savjeta i vrijednosti koeficijenta za utvrđivanje zarade uskladi sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.**

Preporuka drugom državnom organu

- **Rješenje o zaradi za Predsjednika i članove Savjeta Agencije treba da donosi radno tijelo koje ih je imenovalo, shodno članu 31 stav 6 Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.**

5. Revizijom je utvrđeno da je Agencija vršila isplatu varijabilnog dijela zarade na osnovu mjesečnih rješenja o ispunjavanju uslova za ostvarivanje prava i iznosu varijabilnog dijela zarade, uz koje nije prezentirana dokumentacije o vrednovanju kriterijuma za ostavrivanje prava shodno Odluci o varijabilnom dijelu zarade.

Takođe, utvrđeno je da su shodno Odluci o varijabilnom dijelu zarade, rješenja o ispunjavanju uslova za ostvarivanje i iznosu varijabilnog dijela zarade za Izvršnog direktora, Predsjednika i članove Savjeta Agencije donošene od strane Izvršnog direktora, što nije u skladu sa odredbama člana 31 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.[1]

- **Subjekt revizije treba da rješenja o ispunjavanju uslova za varijabilni dio zarade donosi na osnovu dokumentacije o vrednovanju izuzetnih rezultata i kvaliteta rada zaposlenog, shodno kriterijumima iz člana 4 Odluke o varijabilnom dijelu zarade.**

- **Subjekt revizije treba da donošenje Rješenja o varijabilnom dijelu zarade za imenovana, odnosno izabrana lica uskladi sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.**

6. Revizijom je utvrđeno da je Agencija izvršila prenos sredstva na žiro račun Sindikalne organizacije, na ime isplate nagrada i pomoći zaposlenima u ukupnom neto iznosu od 53.100,00€, a nije prezentirala dokaze da je uz isplatu istih obračunala i isplatila pripadajuće poreze i doprinose, što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, s obzirom da iste predstavljaju oporezivo lično primanje jer nijesu isplaćene iz sredstava sindikalne članarine članovima sindikata, već iz sredstava Agencije. Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila dokaze o obračunu i plaćanju poreza i doprinosa na dio isplaćenih naknada iznosu od 21.900,00€.

- **Subjekt revizije treba da isplatu oporezivih ličnih primanja zaposlenima vrši uz obračun i plaćanje poreza i doprinosa, shodno odredbama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

[1] Izvještaj o reviziji, str. 64

Stambena pitanja zaposlenih

7. Revizijom je utvrđeno da prilikom dodjele kredita, korisnicima kredita odnosno kupcima stana nije vršeno prethodno upisivanje hipoteka na nepokretnostima u visini kredita, što nije u skladu sa članom 13 Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Agenciji.

- **Subjekt revizije treba da prilikom dodjele stambenih kredita vrši upis hipoteke na nepokretnostima u skladu sa članom 13 Pravilnika.**

Evidentiranje i popis imovine

8. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, vezano za popis imovine Agencije, sa stanjem na dan 31.12.2020.godine, utvrđeni su sledeći nedostaci i nepravilnosti:
Izvještaj o popisu nije u potpunosti sačinjen u skladu sa članom 13 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, dok popisne liste ne sadrže vrijednosti popisanih stvari, što nije u skladu sa članom 8 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.
Uvidom u analitičku evidenciju osnovnih sredstava utvrđeno je da se inventarni brojevi i nazivi osnovnih sredstava, razlikuju od istih iskazanih u popisnim listama.

- **Subjekt revizije treba da Izvještaj o popisu i popisne liste sačinjava u skladu sa Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini i Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.**

- **Subjekt revizije treba da izvrši usaglašavanje podataka o osnovnim sredstvima (inventarni broj, naziv osnovnog sredstva, lokaciju gdje se nalazi sredstvo itd) evidentiranih u analitičkoj evidenciji osnovnih sredstava i podataka iskazanih u popisnim listama.**

9. Revizijom je utvrđeno da je Agencija izvršila prodaju službenog vozila, bez saglasnosti Vlade CG, što nije u skladu sa članom 4 Uredbe o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini, kojim je, između ostalog, utvrđeno da o prodaji i davanju u zakup nepokretnih i pokretnih stvari u državnoj imovini odlučuje Vlada u skladu sa Zakonom o državnoj imovini.

- **Subjekt revizije treba da prodaju stvari u državnoj imovini vrši u skladu sa Uredbom o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini.**

10. Revizijom je utvrđeno da pet službenih vozila Agencije koja se koriste od strane zaposlenih nema sadašnju knjigovostvenu vrijednost, odnosno otpisana su u cjelosti, a ista su i dalje u funkciji.

- **Preporučuje se subjektu revizije da preispita korisni vijek upotrebe prevoznih sredstava koja su u potpunosti amortizovana i nemaju sadašnju vrijednost i da izvrši procjenu vrijednosti istih ukoliko su za dalju upotrebu, shodno odredbama člana 11 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.**

11. Revizijom je utvrđeno da Agencija nije internim aktom bliže uredila način evidentiranja i raspolaganja nepokretnom i pokretnom imovinom koju koristi.

- **Preporučuje se subjektu revizije da internim aktom bliže uredi način evidentiranja i raspolaganja nepokretnom i pokretnom imovinom koju koristi.**

Javne nabavke

12. Revizijom je utvrđeno da Agencija nije sačinila Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama u skladu sa članom 118 ranije važećeg, odnosno članom 182 važećeg Zakona o javnim nabavkama jer u Izvještaju za 2020. godinu nije iskazala sve zaključene ugovore o javnim nabavkama u toj godini, dok je određene javne nabavke po ugovorima zaključenim u 2021. godini, iskazala u statistički izvještaj za 2020. godinu. Takođe, Agencija nije iskazala ni sve nabavke male vrijednosti, odnosno jednostavne nabavke u Izvještaju o sprovedenim nabavkama male vrijednosti i jednostavnim nabavkama.

- **Subjekt revizije treba da u statističkom izvještaju o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i u izvještaju o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima /računima za jednostavne nabavke iskaže sve nabavke za koje je zaključio ugovore u godini za koju se izvještaj podnosi, u skladu sa članom 182 važećeg Zakona o javnim nabavkama.**

13. Revizijom je utvrđeno je da je Agencija, prilikom zaključivanja ugovora o javnoj nabavci shodno okvirnim sporazumima nakon sprovedenih otvorenih postupaka javnih nabavki za nabavke usluga kalibracije, popravki i održavanja kontrolno mjerne opreme i softvera, usluga instalacije struje i usluga istraživanja o stepenu zadovoljstva korisnika, zahtijevala dostavljanje korigovanih ponuda od strane ponuđača sa kojim je zaključila okvirni sporazum iz razloga što je visina ponuđene cijene u prvobitno dostavljenim ponudama prilikom zaključivanja novog ugovora shodno okvirnom sporazumu,

prelazila procijenjenu vrijednost nabavke, što nije u skladu sa članom 100 tačka 9 tada važećeg, odnosno članom 133 tačka 5 važećeg Zakona o javnim nabavkama, kojim je utvrđeno da je ponuda u kojoj visina ponuđene cijene prelazi procijenjenu vrijednost javne nabavke neispravna ponuda.

- **Subjekt revizije je dužan da odbije ponudu za koju, na osnovu rezultata pregleda i ocjene ponuda, utvrdi da sadrži razloge neispravnosti iz člana 133 tačka 5 važećeg Zakona o javnim nabavkama.**

14. Revizijom je utvrđeno da je Agencija tokom 2020.godine, ostvarila troškove usluga mobilne telefonije u iznosu od 30.244,66€, čiju nabavku nije sprovela u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a što je bila u obavezi s obzirom da usluge mobilne telefonije nijesu izuzete od primjene Zakona o javnim nabavkama. U vezi sa istim, prezentirano je obrazloženje Službenika za javne nabavke u kojem se navodi "stav Savjeta Agencije je da je Agencija u sukobu interesa, jer regulatornim mjerama utiče na način tarifiranja i formiranja cijene usluga operatora na telekomunikacionom tržištu", pri čemu nije prezentirao mišljenje nadležnog organa u vezi sa istim.

- **Subjekt revizije treba da usluge mobilne telefonije sprovodi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ili da obezbijedi mišljenje nadležnog organa o postojanju sukoba interesa sa operatorima na telekomunikacionom tržištu, kako bi utvrdio način nabavke istih.**

15. Revizijom je utvrđeno da je Agencija nakon poništenja postupka sprovedenog otvorenim postupkom javnih nabavki (usluge telekomunikacionog povezivanja kontrolno mjernih stanica), od strane Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki, sprovela postupak jednostavne nabavke za isti predmet nabavke uz ugovorenu vrijednost od 7.837,75€ po Ugovoru o jednostavnoj nabavci na period od 5 mjeseci, koji je poništen po nalogu Inspektora za javne nabavke, tokom inspekcijskog nadzora.
Pored navedenog, Agencija je sprovela postupak jednostavne nabavke (za predmet nabavke:administracija centralne baze podataka prenesenih brojeva u CG) i zaključila Ugovor na 90 dana, uz ugovorenu vrijednost od 14.800,00€, nakon čega je za isti predmet nabavke pokrenula otvoreni postupak javne nabavke i po okončanju istog zaključila Ugovor o javnoj nabavci, uz ugovorenu vrijednost od 64.462,18€(na godišnjem nivou), sa istim ponuđačem, sa kojim je Ugovor zaključen u postupku jednostavne nabavke.

- **Subjekt revizije je dužan da javne nabavke roba i usluga procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake ili veće od 20.000,00 eura sprovodi uz primjenu postupaka javnih nabavki utvrđenim članom 51 Zakona o javnim nabavkama.**

Sudski sporovi

16. Revizijom je utvrđeno da je vrijednost sudskih sporova (u kojim je Agencija u svojstvu tuženog) u 2020. godini, iznosila 17.334.878,06€. Imajući u vidu obim tužbenih zahtjeva, kao i da je Agencija u 2020.godini ostvarila sudske troškove u iznosu od 66.000,35€, a planirala u iznosu od 13.500,00€, mišljenja smo da je potrebno vršiti rezervisanje dijela sredstava po osnovu sudskih sporova. [2]

- **Preporučuje se subjektu revizije da za sudske sporove značajnijih vrijednosti i neizvjesnog ishoda vrši rezervisanje sredstava po osnovu istih.**

Kancelarijsko poslovanje

17. Revizijom je utvrđeno da Agencija ne vrši klasifikaciju predmeta i razvrstavanje podnesaka na način utvrđen Uputstvom o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja, u određenim slučajevima su vršene ispravke prilikom upisivanja pojedinih akata, kod pojedinih rednih brojeva ostavljene su prazne rubrike.

- **Subjekt revizije treba da način vršenja kancelarijskog poslovanja u potpunosti uskladi sa Uputstvom o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja.**

[2] Izjašnjenje subjekta revizije, str.21

Ostala pitanja[3]

Uvidom u listove nepokretnosti građevinskih objekata sa kojima raspolaže Agencija, utvrđeno je da poslovna zgrada Agencije nema upotrebnu dozvolu. Agencija je u Izjašnjenju na Preliminarni izvještaj ukazala na preduzete aktivnosti za pribavljanje upotrebne dozvole.

Preporuka Državne revizorske institucije je da Agencija treba da shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata, intezivira preduzete aktivnosti u cilju pribavljanja upotrebne dozvole za poslovnu zgradu sa kojom raspolaže.

Zbog izraženog negativnog mišljenja i utvrđenih nepravilnosti, nadležni Kolegijum za vršenje predmetne revizije, se saglasio da se konačni Izvještaj o finansijskoj reviziji i reviziji pravilnosti poslovanja Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2020. godinu, dostavi Ministarstvu ekonomskog razvoja, kao nadležnom ministarstvu, Odboru za ekonomiju, finansije i budžet i Administrativnom odboru Skupštine Crne Gore, na upoznavanje.

Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević

[3] Čl. 83 Uputstva o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti

I OPŠTI DIO

1.1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2021.godinu, DRI br. 06-035/20-292 od 17.12.2020.godine i izmjeni Godišnjeg plana revizije Državne revizorske institucije za 2021.godinu, DRI br. 06-035/21-3 od 25.01.2021.godine;
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije br. 04-035/21-455/2 od 04.03.2021.godine i izmjeni i dopuni Odluke za vršenje ove revizije br. 04-035/21-455/13 od 12.04.2021.godine.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja i pravilnosti poslovanja Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost izvršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

1.2. Osnovni podaci o subjektu revizije

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu Agencija) je nezavisni regulatorni organ za oblast elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti.
Agencija je osnovana 2001. godine na osnovu Odluke Vlade Crne Gore („Sl. list RCG", br. 010/01), a pod ovim nazivom - Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost posluje od 2009.godine.
Agencija u vršenju javnih ovlašćenja u oblasti elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti, obavlja regulatorne i druge poslove utvrđene Zakonom o elektronskim komunikacijama, Zakonom o poštanskim uslugama i Statutom Agencije.
Agencija ima svojstvo pravnog lica.
Sjedište Agencije je u Podgorici, Bulevar Džordža Vašingtona 56, kula C.
Agencija se upisuje u Centralni registar privrednih subjekata.
Izvršni direktor Agencije je g-din Darko Grgurović.

1.2.1. Nadležnost Agencije

Osnovne nadležnosti Agencije utvrđene su Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonom o poštanskim uslugama.
Nadležnosti Agencije u oblasti elektronskih komunikacija, **shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama**, su sljedeće: donosi propise na osnovu ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom; donosi plan adresiranja i plan numeracije i kontroliše njihovu primjenu; priprema predlog plana namjene radio-

frekvencijskog spektra i kontroliše njegovu primjenu; donosi planove raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njihovu primjenu; priprema stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada i Ministarstvo na osnovu ovog zakona; vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra; preduzima mjere radi obezbjeđenja racionalnog upravljanja ograničenim resursima; vrši koordinaciju korišćenja radio-frekvencija sa organima i/ili organizacijama drugih država; podstiče racionalno korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture u skladu sa ovim zakonom; sprovodi postupke dodjele ograničenih resursa na nediskriminatornim osnovama; izdaje odobrenja za korišćenje ograničenih resursa; vodi i održava registre i baze podataka u skladu sa ovim zakonom; utvrđuje visinu naknada koje Agenciji plaćaju fizička i pravna lica na način utvrđen ovim zakonom; vrši stručni nadzor nad radom operatora, u skladu sa zakonom, tehničkim propisima i standardima, koji se primjenjuju u Crnoj Gori; vrši stručni nadzor nad izvršavanjem obaveza operatora u vanrednim situacijama; obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Nadležnosti Agencije u oblasti poštanskih usluga, **shodno Zakonu o poštanskim uslugama**, su sljedeće: utvrđuje kriterijume za određivanje cijena univerzalne poštanske usluge; priprema stručne osnove za izradu propisa koje donosi Ministarstvo u skladu sa ovim zakonom; izdaje i oduzima posebne licence i licence za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga; vodi registar poštanskih operatora (u daljem tekstu: registar); vrši regulaciju tržišta poštanskih usluga i radi periodične analize poštanskog tržišta; utvrđuje iznos i verifikuje obračun neto troška univerzalne poštanske usluge; utvrđuje ispunjenost uslova za dobijanje posebne licence i licence za obavljanje poštanskih usluga; daje saglasnost na opšte uslove za obavljanje poštanskih usluga poštanskih operatora; daje saglasnost na uslove i cijene pristupa mreži univerzalnog poštanskog operatora; rješava sporove između operatora u vezi sa pristupom mreži univerzalnog poštanskog operatora; vrši stručni nadzor nad radom poštanskih operatora; vrši i druge poslove u skladu sa zakonom.

1.2.2. Unutrašnja organizacija Agencije

Shodno Statutu, Agencija se organizuje tako da obezbijedi rješavanje pravnih, ekonomskih, tehnički-tehnoloških i administrativnih pitanja za oblast elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti.

Agencija se organizuje kroz rad sektora, odjeljenja i odsjeka.

U Agenciji postoje pet sektora, kao samostalne organizacione jedinice i to:

- Sektor za pravne poslove,
- Sektor za ekonomske poslove,
- Sektor za elektronske mreže i servise,
- Sektor za radiokomunikacije i
- Sektor za poštansku djelatnost.

U Agenciji se kao samostalne organizacione jedinice organizuju i:

- Odjeljenje za opšte poslove i
- Odsjek za nadzor.

U okviru sektora i odjeljenja organizuju se unutrašnje organizacione jedinice - odsjeci.

1.2.3. Organi Agencije

Organi Agencije su: Savjet Agencije i Izvršni direktor Agencije.

Predsjednika i članove Savjeta imenuje Skupština Crne Gore, na osnovu javnog konkursa, shodno odredbi člana 15 Zakona o elektronskim komunikacijama.

Savjet ima predsjednika i četiri člana. Redovne sjednice Savjeta održavaju se najmanje jednom mjesečno, a druge po potrebi. Za svoj rad Savjet odgovara Skupštini.

Savjet Agencije vrši poslove u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, Zakonom o poštanskim uslugama i statutom Agencije, i to: donosi statut Agencije; donosi planove raspodjele radio-frekvencija; donosi plan adresiranja i plan numeracije; donosi plan rada sa finansijskim planom; donosi izvještaj o radu sa finansijskim izvještajem; donosi odluke o visini naknada koje plaćaju fizička i pravna lica, odnosno opšte i druge akte, u skladu sa zakonom kojim je uređena oblast elektronskih komunikacija i oblast poštanskih usluga; donosi Poslovnik o radu Savjeta; daje saglasnost na godišnji operativni plan Agencije; donosi odluke u upravljanju prihodima i rashodima u skladu sa Finansijskim planom i Programom rada Agencije; daje saglasnost Izvršnom direktoru za raspolaganje finansijskim sredstvima Agencije, čija vrijednost prelazi 5.000 eura; donosi stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada i ministarstvo nadležno za poslove elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti; donosi druge opšte akte Agencije; obavlja i druge poslove u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, Zakonom o poštanskim uslugama i statutom.

Savjet dostavlja Skupštini izvještaj o radu sa finansijskim izvještajem, kao i plan rada sa finansijskim planom Agencije.

Savjet imenuje i razrješava izvršnog direktora.

Savjet imenuje nezavisnog revizora finansijskih izvještaja Agencije, u skladu sa zakonom kojim se uređuju javne nabavke.

Predsjednik Savjeta Agencije obavlja sljedeće poslove: predsjedava sjednicama Savjeta Agencije; potpisuje odluke i druge akte Savjeta Agencije; predlaže mjere za poboljšanje rada Savjeta Agencije; obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom o elektronskim komunikacijama, Zakonom o poštanskim uslugama i Statutom Agencije.
Revizijom je utvrđeno da je Savjet u 2020. godini održao 12 (dvanaest) redovnih sjednica i 41 (četrdesetjednu) vanrednu sjednicu, te da su svi poslovi iz nadležnosti Savjeta shodno programu rada Savjeta za 2020. godinu razmatrani na sjednicama. Vanredne sjednice su uglavnom održavane za donošenje odluka, odobrenja i rješenja vezanih za redovno poslovanje Agencije.

Izvršnog direktora imenuje Savjet, na period od četiri godine, na osnovu javnog konkursa. Izvršni direktor za svoj rad odgovara Savjetu.
Dužnosti Izvršnog direktora su sljedeće: zastupa i predstavlja Agenciju; odgovara za zakonitost rada Agencije i organizuje rad stručnih službi Agencije; odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Agenciji; podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom; predlaže plan rada sa finasijskim planom, izvještaj o radu sa finansijskim izvještajem i druge opšte i pojedinačne akte i izvršava odluke Savjeta; stara se o obezbjeđivanju javnosti rada Agencije; podnosi Savjetu na saglasnost godišnji Operativni plan; predlaže Savjetu godišnji izvještaj o radu Agencije sa finansijskim izvještajem; predlaže Savjetu opšte i pojedinačne akte Agencije; predlaže Savjetu stručne osnove za propise koje donosi Vlada i Ministarstvo nadležno za poslove elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti; predlaže Savjetu Plan raspodjele radio-frekvencijskog spektra; predlaže Savjetu Plan adresiranja; predlaže Savjetu Plan numeracije; zaključuje ugovore o radu sa zaposlenima; u skladu sa finansijskim planom Agencije i planom rada, a na osnovu odluka Savjeta, zaključuje Ugovore koji se odnose na investicije, prati njihovu realizaciju i raspolaže finansijskim sredstvima Agencije, osim finansijskih sredstava koja se odnose na tekuće-redovne aktivnosti Agencije; vrši i druge poslove u skladu sa Zakonom, Statutom Agencije i odlukama Savjeta.

1.2.4. Sredstva za rad Agencije

Sredstva za rad Agencije su utvrđena Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonom o poštanskim uslugama, koji propisuju izvore finansiranja Agencije.
Sredstva za rad Agencije **za oblast elektronskih komunikacija**, obezbjeđuju se iz prihoda od:

- naknada koje Agenciji plaćaju operatori na tržištu elektronskih komunikacija, a koje se koriste za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta
- naknada koje se Agenciji plaćaju za korišćenje radio-frekvencija, brojeva i adresa;
- ostalih naknada i drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Sredstva za rad Agencije **za oblast poštanske djelatnosti**, obezbjeđuju se iz prihoda od:

- jednokratnih naknada za izdavanje posebnih licenci, licenci i podnošenja prijava za upis u registar u skladu sa ovim zakonom;
- godišnjih naknada za obavljanje poštanskih usluga;
- drugih izvora u skladu sa Zakonom o poštanskim uslugama i Statutom Agencije.

Sredstva od naknada poštanskih operatora, prihod su Agencije i uplaćuju se na poseban račun (kompenzacioni fond), a koriste za finansiranje Agencije kao regulatornog organa za poštansku djelatnost i pokriće eventualnih gubitaka obavljanja univerzalne poštanske usluge univerzalnog poštanskog operatora.

1.3. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2020. godinu, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja iste sa zakonskom i drugom regulativom-

1.4. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost za 2020. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim propisima.

1.5. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i da li su
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi.

1.6. Kriterijumi za reviziju

Za **finansijsku reviziju** identifikovani su sljedeći kriterijumi:

- MRS
- Zakon o računovodstvu („Sl.list Crne Gore“, br.052/16);
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Sl.list Crne Gore”, br. 011/20);
- Pravilnik o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu (“Sl.list Crne Gore”, br.012/08 i 035/10);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica („Sl.list Crne Gore“, br.011/20), odnosno Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna družzva i druga pravna lica („Sl.list Crne Gore“, br.005/11), koji je važio do donošenja novog Pravilnika.

Za **reviziju pravilnosti** identifikovani su sljedeći kriterijumi:

- Zakon o elektronskim komunikacijama („Sl.list Crne Gore“, br.040/13, 056/13, 002/17, 049/19);
- Zakon o poštanskim uslugama („Sl.list Crne Gore“, br.057/11, 055/16, 055/18);
- Zakon o računovodstvu („Sl.list Crne Gore“, br.052/16);
- Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl.list Crne Gore“, br.020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18);
- Zakon o državnoj upravi (“Sl. list Crne Gore“, br.078/18);
- Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“, br.016/16... 042/18, 034/19);
- Zakon o radu („Sl. list Crne Gore“, br. 049/08 ... 004/18, 074/19);
- Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list Crne Gore“, br. 047/08, 004/11, 022/17);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl.list RCG“, br.065/01,...,004/07 i „Sl. list Crne Gore“, br.086/09,...,083/16, 067/19);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list Crne Gore“, br.013/07,...,008/15, 022/17, 042/19);
- Zakon o javnim nabavkama („Sl. list Crne Gore“, br. 074/19), odnosno Zakon o javnim nabavkama („Sl. list Crne Gore“, br.042/11, 057/14, 028/15, 042/17) do donošenja novog Zakona;
- Zakon o državnoj imovini („Sl. list Crne Gore“, br.021/09, 040/11);
- Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“, br.075/18);
- Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru (“Sl. list Crne Gore”, br.050/12, 007/17, 070/19);
- Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini („Sl. list Crne Gore“, br.013/10);
- Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore („Sl. list Crne Gore“, br.021/10,...,011/15);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“, br. 040/16, 028/18,108/20);
- Pravilnik o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list Crne Gore”,br.076/10,...,050/17, 015/19, 009/20);
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Sl.list Crne Gore”, br. 011/20);
- Pravilnik o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu (“Sl.list Crne Gore”, br.012/08 i 035/10);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica („Sl.list Crne Gore“, br.011/20), odnosno Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna družzva i druga pravna

lica („Sl.list Crne Gore“, br.005/11), koji je važio do donošenja novog Pravilnika;
- Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica („Sl. list Crne Gore“, br.037/17);
- Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini („Sl. list Crne Gore“, br.047/11);
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost;
- Pravilnik o zaradama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije
- i poštansku djelatnost;
- Statut Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost („Sl. list Crne Gore“, br.004/14);
- Opšti kolektivni ugovor („Sl. list Crne Gore“, br.014/14, 040/18, 037/19, 074/19);
- Interne procedure i pravila subjekta revizije.

1.7. Metode vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije. U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena rizika kroz razumijevanje subjekata revizije i njihovog okruženja uključujući i interne kontrole.
Za potrebe prikupljanja revizorskih dokaza, proučena je pravna regulativa, interni akti, kao i dokumentacija o poslovanju Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. U postupku revizije provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Provjerena je primjena zakonske i druge regulative, s ciljem utvrđivanja da li je poslovanje Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost u skladu sa važećom regulativom.
Materijalnost je za finansijsku reviziju, utvrđena u iznosu od 21.211,72€ tj. 0,52% ukupnih troškova Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, koji iznose 4.072.910,00€.
Materijalnost predstavlja iznos do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost.
Revizijom su utvrđene greške koje se mogu kvantifikovati u odnosu na prag materijalnosti, kao i greške koje se odnose na neadekvatnu primjenu zakonskih i drugih propisa.

II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

2.1. Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola

Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru uređuje se sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru Crne Gore, koji obuhvata finansijsko upravljanje i kontrolu i unutrašnju reviziju. Istim je utvrđeno je da je rukovodilac subjekta, odnosno starješina nezavisnog regulatornog organa odgovoran za ostvarivanje poslovnih ciljeva subjekta i uspostavljanje i razvoj unutrašnje kontrole u subjektu.
Revizijom je utvrđeno da, Agencija nije uspostavila sistem finansijskog upravljanja i kontrola na način predviđen Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.
Agencija nije utvrdila poslovne ciljeve subjekta kojim rukovodi, nije izradila i sprovela strateške i druge planove, kao ni program za ostvarivanje poslovnih ciljeva, nije donijela knjigu procedura, ni odredila lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola, što nije u skladu sa članom 7 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Agencija nije donijela plan unaprijeđenja upravljanja i kontrola, što nije u skladu sa članom 11 Zakona, a nije uspostavila ni registar rizika i odredila lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima, kako je to propisano članom 14 Zakona.
Utvrđeno je i da Agencija nije postupila u skladu sa članom 18 Zakona kojim je definisano da je subjekt revizije dužan da dostavi nadležnom tijelu Skupštine godišnji izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unaprijeđenju upravljanja i kontrola do 15. februara tekuće za prethodnu godinu, uz godišnji izvještaj o radu.
Agencija nije odredila lice za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare u subjektu što nije u skladu sa članom 52 Zakona.

- **Subjekt revizije treba da uspostavi sistem finansijskog upravljanja i kontrola na način predviđen Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.**

Zakonom je definisano da se radi davanja nezavisnog i objektivnog uvjeravanja i pružanja savjetodavnih usluga u cilju doprinosa unaprijeđenju poslovanja subjekta, u subjektu organizuje i obavlja unutrašnja revizija, kao dio sistema upravljanja i unutrašnjih kontrola.
Revizijom je utvrđeno, da Agencija nije uspostavila unutrašnju reviziju, odnosno nema organizovanu posebnu organizacionu jedinicu za unutrašnju reviziju, niti se unutrašnja revizija obavlja od strane jedinice za unutrašnju reviziju drugog subjekta na osnovu sporazuma, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija, što nije u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Uredbom o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru.

- **Subjekt revizije treba da uspostavi unutrašnju reviziju na način predviđen članom 49 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontroloma u javnom sektoru i članom 5 Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru.**

Agencija je u postupku vršenja revizije prezentirala sledeća interna akta:

- Pravilnik o kućnom redu (br.0901-1637/1 od 21.04.2010.god)
- Odluka o radnom vremenu (br.0902-2900/1 od 24.03.2017.god)
- Pravilnik o poslovnoj tajni službenih podataka Agencije (br.1594/1 od 04.06.2009.god)
- Rješenje o određivanju lica za prijem i postupanje po prijavi zviždača u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (0102-7480/2 od 27.12.2016.god)
- Odluku o imenovanju lica koje će posredovati među stranama u slučaju mobinga u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (br.0102-3103/2 od 10.04.2018.god)
- Obavještenje o zabrani vršenja mobinga, pravima, obavezama i odgovornostima u vezi sa mobingom
- Rješenje o iznosu za uplatu mobilnih telefonskih računa zaposlenim, koje plaća Agencija (br.0102-1598/1 od 20.02.2017.god)
- Rješenje o iznosu za uplatu mobilnih telefonskih računa predsjedniku i članovima Savjeta, kao i izvršnom direktoru Agencije koje plaća Agencija (br.0102-1925/4 od 31.05.2012.god)
- Odluku o varijabilnom dijelu zarade (br.0902-5641/1 od 04.07.2017.god)
- Pravilnik o zaradama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (br.0901-2296/9-2016 od 02.11.2020.god)
- Rješenje o određivanju odgovornog lica za izradu i sprovođenje Plana integriteta (br.0102-2492/1 od 26.04.2016.god)
- Pravilnik o postupku nabavki male vrijednosti (br.0901-8302/1 od 14.11.2017.godine) i druga akta.

2.2. Finansijski plan prihoda i rashoda

Shodno odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Savjet Agencije je dužan da do 30. septembra tekuće godine utvrdi predlog finansijskog plana sa planom rada za narednu godinu i dostavi ga Ministarstvu finansija i Skupštini Crne Gore.
Revizijom je utvrđeno da je Agencija utvrdila Finansijski plan sa Planom rada za 2020.godinu, koji je usvojen od strane Skupštine CG.
Uvidom u Finansijski plan utvrđeno je da su prihodi i rashodi planirani u iznosu od 4.306.000,00€, pri čemu planirani rashodi Agencije za 2020. godinu obuhvataju rashode za tekuće poslovanje u iznosu od 4.116.000,00€ i rezerve za nepredviđene izdatke u iznosu od 190.000,00€.
Agencija je u 2020.godini ostvarila prihode u iznosu od 4.498.919,57€ ili za 192.919,57€ više u odnosu na planirane, dok su ukupni rashodi ostvareni u iznosu od 4.072.909,32€, odnosno u iznosu od 3.277.585,58€ (izuzimajući

troškove amortizacije koji iznose 795.323,74€) ili za 838.414,42€ manje u odnosu na planirane rashode.
Upoređujući planirane i ostvarene rashode utvrđeno je da Agencija nije realno i na odgovarajućim računima planirala rashode za 2020.godinu po pojedinim stavkama i to: troškovi po osnovu naknada za prevoz i zimnicu, planirani su u iznosu od 99.600,00€, a ostvareni u iznosu od 123.189,26€, troškovi donacije i sponzorstva planirani su u iznosu od 10.000,00€, a ostvareni u iznosu od 39.150,00€, sudski troškovi planirani u iznosu od 13.500,00€, a ostvareni u iznosu od 66.000,35€, dok su troškovi sindikalne organizacije planirani u iznosu od 40.000,00€, a ostvareni u iznosu od 50.000,00€.

- **Subjekt revizije treba da realnije planira rashode i na odgovarajuće račune shodno Pravilniku o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, a u slučaju ostvarivanja rashoda u značajno većem ili manjem iznosu od planiranih da izvrši korekciju Finansijskog plana.**

2.3. Računovodstveni sistem

Agencija vodi računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa MRS, Zakonom o računovodstvu, Zakonom o reviziji, Pravilnikom o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu i Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica.
Evidentiranje poslovnih transakcija vrši shodno Pravilniku o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica odnosno Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica, koji je u primjeni od marta 2020.godine.
Agencija je u 2020. godini obezbjeđivala vođenje Zakonom propisanih evidencija i to: dnevnik, glavnu knjigu i pomoćne evidencije (analitičku evidenciju imovine, potraživanja i obaveza, kao i evidenciju blagajničkog poslovanja).

2.4. Godišnji finansijski izvještaj

Pravilnikom o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu propisani su obrasci, koje u okviru Godišnjeg finansijskog izvještaja, nezavisna regulatorna tijela i drugi oragni dostavljaju Ministarstvu finansija do 31.marta tekuće godine za prethodnu godinu.
Revizijom je utvrđeno da je Agencija Godišnji finansijski izvještaj za 2020.godinu dostavila Ministarstvu finansija (18.03.2021.godine) na

obrascima koji su propisani Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica i to:

- Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja);
- Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha);
- Iskaz o tokovima gotovine;
- Iskaz o promjenama na kapitalu;
- Statistički aneks.

Navedeni obrasci se razlikuju po sadržini i strukturi od istih utvrđenih Pravilnikom o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu.
Shodno obrazloženju Generalnog menadžera za računovodstvo i finansije Agencije, Godišnji finansijski izvjestaj je dostavljen Ministarstvu na obrascima propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica, jer su isti više prilagođeni za iskazivanje podataka o prihodima, rashodima i drugim poslovnim transakcijama koje se evidentiraju u računovodtstvu Agencije, kao i zbog njihove uporedivosti.
U Bilansu stanja iskazana je ukupna aktiva i pasiva u iznosima od 19.386.123,00€.
U Bilansu uspjeha iskazani su prihode u iznosu od 4.498.920,00€, rashodi u iznosu od 4.072.910,00€ i poslovni rezultat (višak prihoda nad rashodima) u iznosu od 426.010,00€.
U Izvještaj o tokovima gotovine iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 2.458,399€, odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 3.313.377,00€, prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja u iznosu od u iznosu od 74.355,00€ odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja u iznosu od 268.167,00€, odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 12.569,00€, kao i gotovina na početku izvještajnog perioda u iznosu od 4.596.757,00€ i gotovina na kraju izvještajnog perioda u iznosu od 3.535.398,00€.
Revizijom je utvrđeno da su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u Izvjestaju o tokovima gotovine iskazani u manjem iznos za 2.000.000.00€, tj. za iznos oročenih sredstava u 2020.godini na period od 12 mjeseci. U navedenom izvještaju, oročena sredstva nijesu izkazana kao gotovina na kraju izvještajnog perioda jer shodno MRS 7 pod gotovinom se podrazumijevaju depoziti po viđenju na računima i oročena sredstva kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca koja se brzo mogu konvertovati u poznate iznose gotovine uz beznačajni rizik od promjene vrijednosti.

2.4.1. Bilans stanja

Agencija je u Bilansu stanja iskazala ukupnu aktivu i pasivu u iznosima od 19.386.123,00€. U aktivi Bilansa stanja iskazana je stalna imovina u iznosu od 9.754.650,00€, obrtna imovina koju čine kratkoročna potraživanja (potraživanja od kupaca i ostala potraživanja), kratkoročni finansijski plasmani, gotovina na računima i u blagajni u iznosu od 9.612,703,00€ i

aktivna vremenska razgraničenja u iznosu od 18.770,00€, dok su u pasivi iskazani kapital u iznosu od 19.115.326,00€ (osnovni kapital u iznosu od 18.689.316,00€ i neraspoređeni dobitak u iznosu od 426.010,00€), dugoročna rezervisanja u iznosu od 77.343,00€, kratkoročne obaveze u iznosu od 33.404,00€ i pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od 160.050,00€.
Revizijom je utvrđeno da podaci iskazani u Bilansu stanja odgovaraju podacima evidentiranim u poslovnim knjigama.

Popis i evidentiranje stalne imovine

Revizijom je utvrđeno da Agencija obezbjeđuje evidenciju stalne imovine u okviru Glavne knjige i analitičku evidenciju iste.

Agencija nije internim aktom bliže uredila način evidentiranja i raspolaganja nepokretnom i pokretnom imovinom koju koristi.

- **Preporučuje se subjektu revizije da internim aktom bliže uredi način evidentiranja i raspolaganja nepokretnom i pokretnom imovinom koju koristi.**

Komisija za popis pokretnih i nepokretnih stvari i popis stanja blagajne imenovana je Rješenjem izvršnog direktora br. 0102-4850/1 od 10.09.2020. godine. Rješenjem nije utvrđena obaveza Komisije da izvrši popis potraživanja, obaveza i depozita na računima kod poslovnih banaka sa stanjem na dan 31.12.2020. godine. Subjekt revizije je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavio dokaz o otklanjanju navedene nepravilnosti u 2021.godini.

Komisija za popis je sačinila Izvještaj o popisu br. 0102-4850/7 od 31.12.2020. godine. Revizijom je utvrđeno da Izvještaj o popisu ne sadrži stanje osnovnih sredstava, što nije u skladu sa članom 13 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, dok popisne liste ne sadrže vrijednosti popisanih stvari, što nije u skladu sa članom 8 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.
Komisija za popis je u Izvještaju o popisu navela razloge zbog kojih nije bilo moguće vrijednosno unijeti stanje imovine (iz razloga što spisak osnovnih sredstava koji vodi računovodstvo ne sadrži inventarne brojeve osnovnih sredstava koji se na istima nalaze, precizne lokacije gdje se osnovna sredstva nalaze ili ime zaposlenog koji osnovno sredstvo duži, kao ni bliži naziv osnovnog sredstva).
Uvidom u analitičku evidenciju osnovnih sredstava utvrđeno je da osnovna sredstva sadrže inventarne brojeve, ali se razlikuju od istih evidentiranih u popisne liste, a razlikuju se i nazivi osnovnih sredstava jer analitička evidencija ne sadrži detaljne nazive osnovnih sredstava.

- **Subjekt revizije treba da Izvještaj o popisu i popisne liste sačinjava u skladu sa Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini i Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.**

- **Subjekt revizije treba da izvrši usaglašavanje podataka o osnovnim sredstvima (inventarni broj, naziv osnovnog sredstva, lokaciju gdje se nalazi sredstvo itd) evidentiranih u analitičkoj evidenciji osnovnih sredstava i podataka iskazanih u popisnim listama.**

Komisija za popis je uz Izvještaj dostavila i tabelu predloga za otpis osnovnih sredstava, dnevnik blagajne na dan 31.12.2020. godine i popisnu listu umjetničkih slika u vlasništvu Agencije. Komisija je utvrdila da stanje blagajne na dan 31.12.2020. godine iznosi 1.556,40€. U tabeli predloga za otpis osnovnih sredstava navedeni su: inventarni brojevi, lokacija, naziv, jedinica, količina, kao razlozi zbog kojih se oprema predlaže za otpis. Izvršni direktor je Odlukom br. 0102-4850/8-2020 od 09.02.2021. godine usvojio Izvještaj o popisu.
Uvidom u analitičku evidenciju osnovnih sredstava utvrđeno je da nije izvršeno isknjižavanje rashodovane opreme. Subjekt revizije je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavio dokaz o otklanjanju navedene nepravilnosti u 2021.godini.

Shodno podacima evidentiranim u Glavnoj knjizi, nabavna vrijednost imovine subjekta revizije (umanjenja po osnovu otpisa) sa stanjem na dan 31.12.2020.godine iznosi 17.782.922,78€, ispravka vrijednosti 9.094.922,86€, dok sadašnja vrijednost iste iznosi 8.687.999,92€.

U nastavku je dat tabelarni pregled imovine evidentirane u Glavnoj knjizi

Opis	Nematerijalna imovina	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	UKUPNO:
Nabavna vrijednost					
Stanje na 01.01.2020. godine	870.271,83	460.160,95	12.220.165,45	3.977.466,14	17.528.064,37
Uvećanje po osnovu nabavke u toku 2020	52.417,07		71.689,42	137.540,24	261.646,73
Smanjenje po osnovu otpisa ili prodaje	0,00		0,00	6.788,32	6.788,32
Stanje na dan 31.12.2020. godine	**922.688,90**	**460.160,95**	**12.291.854,87**	**4.108.218,06**	**17.782.922,78**
Ispravka vrijednosti					0,00
Stanje na 01.01.2020. godine	441.146,39		6.004.919,70	1.860.132,69	8.306.198,78
Amortizacija za 2020. godinu	54.906,16		481.507,70	258.831,15	795.245,01
Otpis				6.520,93	6.520,93
Stanje na dan 31.12.2020. godine	**496.052,55**	**0,00**	**6.486.427,40**	**2.112.442,91**	**9.094.922,86**
Sadašnja vrijednost osnovnih sredstava na dan 01.01.2020.	429.125,44	460.160,95	6.215.245,75	2.117.333,45	9.221.865,59
Sadašnja vrijednost osnovnih sredstava na dan 31.12.2020.	**426.636,35**	**460.160,95**	**5.805.427,47**	**1.995.775,15**	**8.687.999,92**

Revizijom je utvrđena neusaglašenost podataka o nabavnoj, otpisanoj i sadašnjoj vrijednosti stalne imovine iskazane u Glavnoj knjizi i analitičkoj evidenciji subjekta revizije. U analitičkoj evidenciji, imovina je po nabavnoj vrijednosti iskazana u većem iznosu za 6.791,44€, otpisana za 23.623,09€, dok je sadašnja vrijednost iskazana u manjem iznosu za 16.831,65€ u odnosu na istu evidentiranu u Glavnoj knjizi. Subjekt revizije je uz Izjašnjenje na

Preliminarni izvještaj dostavio dokaz o otklanjanju navedene nepravilnosti u 2021.godini.

Stalnu imovinu Agencije čine: nematerijalna ulaganja (softveri), zemljište, građevinski objekati, vozila, računarska, komunikaciona i kancelarijska oprema.

Nematerijalnu imovinu čine različite vrste softvera, a tokom 2020. godine izvršena je nabavka istih u vrijednosti od 52.417,07€.

Uvidom u Glavnu knjigu i analitičku evidenciju osnovnih sredstava utvrđeno je da Agencija raspolaže sa zemljištem, čija vrijednost na dan 31.12.2020.godine iznosi 460.160,95€.

Revizijom je utvrđeno da Agencija raspolaže sa više građevinskih objekata i to: poslovnom zgradom (koja je shodno Zaključku Vlade CG, kupljena 2007.godine od prihoda Agencije - ukupne površine 1.509m2 uz vrijednost ugovora od 3.188.517,00€, kao i Anexom ugovora, za kupovinu dodatnog sprata, površine 369m2 u vrijednosti od 841.320,00€), Glavnim kontrolno-mjernim centrum (GKMC) na Dajbabskoj gori, kao i daljinskim upravljačkim kontrolno mjernim centrima (DUKMS) u Pljevljima, Rožajama, Sutomoru, Kotoru, Ulcinju i Nikšiću. Shodno podacima evidentiranim u Glavnoj knjizi, sadašnja vrijednost istih sa stanjem na dan 31.12.2020.godine, iznosi 5.805.427,47€.

U postupku revizije su prezentirani listovi nepokretnosti za građevinske objekte. Uvidom u iste, utvrđeno je da poslovna zgrada nema upotrebnu dozvolu, za GKMC Dajbabe (navedeno da je u svojini Agencije površina od 2.779m2) zabilježene su brojne žalbe, dok ostali listovi nepokretnosti, između ostalog, sadrže manje površine na kojima Agencija ima pravo svojine.
Vezano za upotrebnu dozvolu poslovne zgrade, Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila Rješenje Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine iz 2011.godine, kojim je Univerzitetu Crne Gore, kao investitoru, odobrena upotreba objekta, u čijem dijelu se nalaze službene prostorije Agencije, pri čemu navedeno Rješenje nije sprovedeno od strane Uprave za nekretnine – Područna jedinica Podgorica. Preporuka Državne revizorske institucije je da Agencija treba da shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata, intezivira preduzete aktivnosti u cilju pribavljanja upotrebne dozvole za poslovnu zgradu sa kojom raspolaže.

Agencija je u Glavnoj knjizi evidentirala nabavnu vrijednost građevinskih objekata u ukupnom iznosu od 12.220.165,45€ i to: za poslovnu zgradu - 5.751.947,35€, GKMC Dajbabe - 5.737.152,02€, DUKMS Pljevlja - 89.145,35€, DUKMS Rožaje - 71.750,69€, DUKMS Sutomore - 401.682,32€, DUKMS Kotor - 57.136,86€, DUKMS Ulcinj - 88.004,86€ i DUKMS Nikšić - 23.346,00€.
U postupku revizije prezentiran je dio dokumentacije iz ranijeg perioda na osnovu koje je Agencija izvršila evidentiranje građevinskih objekata u poslovnim knjigama, dok je ostala dokumentacija, shodno Izjavi odgovornog

lica, uglavnom izlučena (prezentirana je i Odluka od 24.04.2019. godine o odobrenju uništenja bezvrijednog registraturskog materijala Agencije za period od 2010-2013. godine od strane Državnog arhiva). Uvidom u Listu kategorija registraturske građe Agencije, utvrđeno je da Agencija nije definisala rok čuvanja dokumentacije vezane za nabavku i raspolaganje nepokretnom imovinom. Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila inoviranu Listu kategorija registraturske građe u 2021.godini, kojom je utvrdila rok čuvanja dokumentacije vezane za nabavku i raspolaganje nepokretnom imovinom.

Revizijom je utvrđeno da je u toku 2020. godine uvećana nabavna vrijednost građevinskih objekata za iznos od 66.244,42€, od čega se na DUKMS Nikšić odnosi iznos od 65.881,42€, a na DUKMS Ulcinj iznos od 363,00€. U vezi sa navedenim prezentirana je adekvatna dokumentacija koja se uglavnom odnosi na izvršene radove u navedenim objektima.

Revizijom je utvrđeno da Agencija raspolaže sa opremom (računarskom komunikacionom, kancelarijskom i vozilima), čija ukupna nabavna vrijednost iznosi 4.108.218,06€, ispravka vrijednosti 2.112.442,91€, dok sadašnja vrijednost opreme sa stanjem na dan 31.12.2020.godine iznosi 1.995.775,15€.
Agencija je u toku 2020. godine izvršila nabavku opreme u ukupnoj vrijednosti od 137.540,24€ i to: računarske opreme u vrijednosti od 43.533,38€, kancelarijske opreme u vrijednosti od 14.813,47€ i komunikacione opreme u vrijednosti od 79.272,12€.

Revizijom je utvrđeno da je Agencija u 2020. godini izvršila prodaju jednog službenog vozila. U vezi sa navedenim, u postupku revizije je prezentirana Odluka Savjeta Agencije, kojom se odobrava prodaja službenog vozila, Izvještaj o procjeni navedenog vozila od strane ovlašćenog procjenjivača (procijenjena vrijednost iznosi 4.750,00€), kao i ostala dokumentacija u vezi postupka prodaje (Poziv za postupak prikupljanja ponuda za prodaju vozila, Zapisnik o javnom otvaranju ponuda, Odluka o izboru ponude (ponuđena vrijednost 5.103,88€). Nakon sprovedenog postupka, Agencija je zaključila kupoprodajni ugovor sa ponuđačem, a prezentiran je i Zapisnik o preuzimanju motornog vozila.
Shodno navedenom, a imajući u vidu da su, shodno članu 10 Zakona o državnoj imovini, stvari i druga dobra veće vrijednosti, pokretne i nepokretne stvari, čija je pojedinačna vrijednost veća od 3.000,00€, konstatuje se da je Agencija izvršila prodaju službenog vozila, procijenjene vrijednost veće od 3.000,00€ bez saglasnosti Vlade CG, što nije u skladu sa članom 4 Uredbe o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini, kojim je, između ostalog, utvrđeno da o prodaji i davanju u zakup nepokretnih i pokretnih stvari u državnoj imovini odlučuje Vlada u skladu sa Zakonom o državnoj imovini.

- **Subjekt revizije treba da prodaju stvari u državnoj imovini vrši u skladu sa Uredbom o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini.**

Uvidom u analitičku evidenciju osnovnih sredstava Agencije utvrđeno je da ista nije izvršila isknjižavanje prodatog vozila iz evidencije. Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila dokaz o otklanjanju navedene nepravilnosti u 2021.godini.

Vezano za korišćenje službenih vozila, Agencija je prezentirala spisak vozila i lica koja koriste ista, kao i Rješenja o davanju na korišćenje pojedinih vozila od 26.12.2018. godine, ali ne i interni akt o načinu korišćenja i upotrebi službenih vozila. Revizijom je utvrđeno da starješina organa (izvršni direktor) nije izdavao nalog za korišćenje vozila PN koji je propisan Uredbom o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini CG, kao ni nalog za kontrolu upotrebe službenog i drugog vozila i potrošnju goriva (OK obrazac), već putni nalog za putničko vozilo (PN-3) koji nije popunjavan u potpunosti. Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila dokaz o otklanjanju navedene nepravilnosti u 2021.godini (Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila Agencije, donijet 16.07.2021.godine).

Takođe, revizijom je utvrđeno da od ukupno 11 službenih vozila, koja se koriste od strane zaposlenih, pet vozila nema sadašnju knjigovostvenu vrijednost, odnosno otpisana su u cjelosti, a ista su i dalje u funkciji.

- **Preporučuje se subjektu revizije da preispita korisni vijek upotrebe prevoznih sredstava koja su u potpunosti amortizovana i nemaju sadašnju vrijednost i da izvrši procjenu vrijednosti istih ukoliko su za dalju upotrebu, shodno odredbama člana 11 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.**

Agencija je, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini, dostavila podatke o imovini nadležnom organu, sa neznatnim zakašnjenjem (04.03.2021.godine).
Uvidom u tabelarni prikaz osnovnih sredstava za 2020. godinu koji je dostavljen Upravi za imovinu utvrđeno je da je isti sačinjen shodno analitičkoj evidenciji osnovnih sredstava koja se razlikuje od podataka iskazanih u Glavnoj knjizi.

Kratkoročni finansijski plasmani

Agencija je u Glavnoj knjizi sa stanjem na dan 31.12.2020.godine evidentirala kratkoročne finansijske plasmane u iznosu od 6.000.000,00€.
Kratkoročni plasmani se odnose na oročena sredstva kod tri poslovne banke. Revizijom je utvrđeno da su kratkoročni plasmani u iznosu od 4.000,000,00€ iskazani po početnom stanju, dok se iznos od 2.000.000,00€ odnosi na oročena sredstva u 2020.godini. Stanje oročenih depozita je potvrđeno bančinim izvodima.
Agencija je u 2020.godini, shodno Odluci Savjeta Agencije, sredstva u iznosu od 2.000.000,00€ oročila na 12 mjeseci sa kamatnom stopom od 2% na godišnjem nivou.

Uvidom u ugovore o oročavanju sredstava utvrđeno je da je Agencija shodno zapisnicima sa sjednice Savjeta zaključila Ugovore sa poslovnim bankama o produženju roka za oročena sredstva u iznosu od 4.000.000,00€, koja su iskazana po početnom stanju na period od 12 do 24 mjeseca uz kamatnu stopu od 2,10% do 3%.

Dugoročni finansijski plasmani

Agencija je u poslovnim knjigama iskazala dugoročne finansijske plasmane u iznosu od 1.066.650,33€, a isti se odnose na potraživanja od zaposlenih po osnovu odobrenih kredita za rješavaje stambenih potreba. Dugoročni finansijski plasmani na dan 01.01.2020.godine iskazani su u iznosu od 1.134.217,33€. U toku 2020. godine naplaćena su potraživanja po osnovu datih kredita u iznosu od 67.567,00€, tako da je stanje istih na dan 31.12.2020. godine u poslovnim knjigama Agencije iskazano u iznosu od 1.066.650,33€.
Agencija je u 2020. godini odobrila kredit za rješavanje stambenih potreba jednoj zaposlenoj, ali je ugovor zaključen u 2021. godini.
Revizijom je utvrđeno da je Agencija dugoročne finansijske plasmane koji se odnose na potraživanja od zaposlenih po osnovu datih kredita za rješavanje stambenih potreba evidentirala na računu 033, na kojem se, shodno Pravilniku iskazuju dugoročni krediti pravnim licima, što je uticalo na uvećanje nefinansijske imovine iskazane u Godišnjem finansijskom izvještaju (Bilansu stanja) za iznos od 1.066.650,33€. Važećim Pravilnikom nije predviđen poseban račun za evidentiranje potraživanja od zaposlenih po osnovu datih kredita za rješavanje stambenih potreba.

Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije donio Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenih 07.03.2011.godine, čije dopune i izmjene su vršene u više navrata (zadnja - 21.02.2019.godine) i uglavnom u dijelu produženja roka za otplatu kredita.

Subjekt revizije je imenovao Komisiju za rješavanje stambenih pitanja Rješenjem 07.06.2010.godine, nakon čega su vršene izmjene iste, pri čemu je zadnja izmjena Rješenja o imenovanju komisije bila je 26.11.2020.godine.
U postupku revizije je prezentirana dokumentacija u vezi oglasa za dodjelu kredita za rješavanje stambenih potreba zaposlenih, koji je raspisan 24.11.2020. godine, a kojim je definisano da su za rješavanje stambenih potreba zaposlenih namijenjena sredstva u iznosu od 70.000,00€, te navedena dokumentacija koju je potrebno dostaviti uz prijavu za dodjelu kredita. Na navedeni Oglas su se prijavila dva zaposlena, od kojih je jednom dodijeljen kredit na osnovu rang liste i Odluke o dodjeli kredita, nakon čega je zaključen Ugovor. Uvidom u dokumentaciju na osnovu koje je dodijeljen kredit zaposlenoj, utvrđeno je da je ista dostavila svu traženu dokumentaciju.
Shodno evidencijama Agencije, kredite za rješavanje stambenih potreba otplaćuju 72 zaposlena.
Revizijom je utvrđeno da prilikom dodjele kredita, korisnicima kredita odnosno kupcima stana nije vršeno prethodno upisivanje hipoteka na nepokretnostima u visini kredita, što nije u skladu sa članom 13 Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Agenciji.

- **Subjekt revizije treba da prilikom dodjele stambenih kredita vrši upis hipoteke na nepokretnostima u skladu sa članom 13 Pravilnika.**

Revizijom je utvrđeno da se otplate kredita vrše stavljanjem obustave na platu u visini rate kredita tj. anuiteta. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da je rok otplate kredita kod većine zaposlenih produžavan shodno Zahtjevima zaposlenih (određeni broj zaposlenih je više puta odlagao rok vraćanja kredita), nakon čega su zaključivani Aneksi ugovora, a neki od razloga za produženje roka otplate kredita su: umanjenje zarada zaposlenih zbog uvođenja kriznog poreza, zaduženja zaposlenih kod poslovnih banaka i drugo. Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila dokaz o preduzimanju aktivnosti na otklanjanju navedene nepravilnosti u 2021.godini. Naime, ista je donijela Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Agenciji, kojim je utvrdila uslove pod kojim je moguće produžiti rok otplate kredita, kao i potrebnu dokumentaciju koju korisnik kredita dostavlja uz zahtjev za produženje roka otplate kredita.

Revizijom je utvrđeno da je Agencija vršila obračun mjesečnih anuiteta koji se sastoje od glavnice i kamate na kredite. U postupku revizije prezentovani su planovi otplate kredita (obračunati shodno programu za obračun kredita iz banke) samo za dio isplaćenih kredita, dok za drugi dio nije prezentovan metod obračuna kamata i mjesečnih anuiteta.

Potraživanja

Uvidom u Glavnu knjigu utvrđeno je da potraživanja na dan 31.12.2020. godine iznose 77.305,68€ i odnose se na potraživanja od kupaca u iznosu od 76.541,97€ (kupci u zemlji 67.324,00€, kupci za plovila 5.221,29€ i kupci oduzeta odobrenja 3.996,69€) i na potraživanja od zaposlenih u iznosu od 763,00€.
Uvidom u analitičku evidenciju potraživanja utvrđeno je da se potraživanja – kupci u zemlji odnose na naknade za korišćenje dodijeljenih radio frekvencija, za vršenje regulacije i nadzora tržišta po rješenjima Agencije.
Revizijom je utvrđeno da je Agencija dostavljala IOS-e kupcima u zemlji u cilju usaglašavanja potraživanja, ali je samo manji broj IOS-a vraćen ovjeren od strane kupaca.
Kupci plovila odnose se na naknade za korišćenje dodijeljenih radio frekvencija na plovilima. Potraživanja po ovom osnovu iznose 7.517,30€ umanjena za pretplatu u iznosu od 2.296,01€.
Potraživanja od kupaca se evidentiraju na osnovu ispostavljenih faktura i rješenja o utvrđivanju godišnjih naknada za korišćenje odobrenih radio frekvencija za 2020.godinu, godišnjih naknada za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija, o utvrđivanju godišnje naknade za obavljanje poštanskih usluga za 2020. godinu.
Revizijom je utvrđeno da je Savjet Agencije donio Odluku o otpisu potraživanja za plovila u ukupnom iznosu od 5.618,66€. U prilogu je dostavljen spisak kupaca koji imaju odobrenja za plovila sa iznosom dugovanja, kojima po

mišljenju stručnih službi u Agenciji, treba izvršiti otpis potraživanja. U informaciji o otpisu potraživanja za plovila navedeno je da potraživanja i dalje ostaju u knjigama kao sporna potraživanja. Indirektni otpis se koristi u slučaju kada se ne odustaje od naplate potraživanja, ali realno stanje ukazuje na to da potraživanje u jednom dijelu ili u cjelosti može biti nenaplativo.
Međutim, uvidom u Glavnu knjigu subjekta revizije utvrđeno je da je knjiženje otpisa potraživanja izvršeno kao direktni otpis iz razloga što je knjiženo umjesto na račune 585-rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana/209-analitički račun ispravke vrijednosti na račune 585/202-kupci plovila, te su potraživanja direktno zatvorena.

- **Subjekt revizije treba da otpis spornih potraživanja evidentira na odgovarjući račun (209 - Ispravka vrijednosti).**

Subjekt revizije je prezentovao opomene za neizvršeno plaćanje koje je upućivao kupcima koji nijesu izmirili svoja dugovanja.
Revizijom je utvrđeno da su u Glavnoj knjizi kupci kojim su oduzeta odobrenja za korišćenje radio frekvencija evidentirani u iznosu od 3.996,69€. Isti nijesu izmirivali svoje obaveze, pa im je shodno tome Agencija izdala Rješenja o prestanku važenja odobrenja.

Potraživanja u iznosu od 763,00€ odnose se na potraživanje od zaposlenog kojem je greškom uplaćena neto zarada drugog zaposlenog.

Depoziti na računima

Agencija je u Godišnjem finansijskom izvještaju (Bilans stanja) iskazala gotovinu na računima i u blagajni na početku perioda u iznosu od 4.596.757,00€ i gotovinu na kraju perioda u iznosu od 3.535.398,22€, što odgovara stanju gotovine evidentiranom u Glavnoj knjizi Agencije.

U nastavku je dat tabelarni pregled gotovine na računima Agencije na dan 01.01 i 31.12. 2020. godine:

Opis	Broj žiro računa	Izvod br.	Početno stanje (01.01.2020.)	Uplate tokom godine	Ukupne uplate	Isplate	Stanje gotovine na 31.12.2020.	Izvod br.
Crnogorska komercijalna banka	510-2125-67	BR. 1, OD 03.01.	315,309.44	2,458,919.20	2,774,228.64	2,570,751.60	203,477.04	244, OD 31.12.
Prva banka Crne Gore	535-5737-37	BR.1 OD 14.01.	1,949,648.62	158,902.34	2,108,550.96	1,368,018.64	740,532.32	93, OD 31.12.2020.
LOVĆEN BANKA	565-670-17	BR.1 OD 30.01.	163,813.60	331,300.15	495,113.75	486,343.20	8,770.55	111, OD 31.12.2020.
Erste banka	540- 10586-09	BR.1 OD 31.01.	1,368,604.93	1,817,527.58	3,186,132.51	1,311,848.36	1,874,284.15	br.81, od 31,12.2020.
NLB	530-6701-86	BR.1 OD 03.01.	11,514.48	2,752.21	14,266.69	50.00	14,216.69	110, OD 31.12.2020.
HIPOTEKARNA BANKA	520-100969-51	BR.1 OD 02.01.	11,116.85	54,376.05	65,492.90	27,289.28	38,203.62	br.24, od 01,12.2020.
Univerzal Capital banka	560-667-57	BR.1 OD 23.04.	133,981.29	0.00	133,981.29	133,140.60	840.69	br.2, od 04,05.2020.
Podgorička banka OTP GROUP	550-1290-93	BR.1 OD 31.01.	28,892.97	0.00	28,892.97	28,892.97	0.00	12, OD 23.12.2020.
ATLAS BANKA - potvrđeno potraživanje			1,471.74	0.00	1,471.74	0.00	1,471.74	
CKB POŠTANSKA DJELATNOST	510-1272389	BR.1 OD 10.01.	537,503.32	170,336.94	707,840.26	68,074.21	639,766.05	br.19, od 01,12.2020.
CKB DEVIZNI	2326710	BR.1 OD 23.01.	65,263.36	33,085.15	98,348.51	98,348.51	0.00	br.12, od 02,12.2020.
CKB DOLARSKI	BR.1	4315.99$	3,946.95	0.00	3,946.95	432.62	3,514.33	
Prva banka - devizni		BR.1 OD 01.01.	1,445.40	1,170.44	2,615.84	0.00	2,615.84	2-09.10.2020.
ADIKO BANKA	SAMO OROČENI DEPOZIT OD 2.000.000,00€							
Ukupno:			4,592,512.95	5,028,370.06	9,620,883.01	6,093,189.99	3,527,693.02	
Sredstva na karticama			2,489.94				6,148.60	
Blagajna			1,754.21				1,556.40	
Ukupno:			**4,596,757.10**				**3,535,398.02**	

Shodno prezentiranim podacima, konstatuje se da je stanje depozita na žiro računima Agencije na dan 01.01. 2020. godine je iznosilo 4.592.512,95€, a na dan 31.12. 2020. godine 3.527.693,02€. Osim navedenih, u poslovnim knjigama su evidentirani i depoziti po osnovu stanja sredstava na biznis karticama i gotovine u blagajni Agencije.

Blagajničko poslovanje

Revizijom je utvrđeno da je Agencija u Glavnoj knjizi evidentirala gotovinu u blagajni na početku perioda u iznosu od 1.754,21€, gotovinu na kraju perioda u iznosu od 1.556,40€, kao i podizanje gotovine sa žiro računa za potrebe blagajne u iznosu od 12.071,90€.
Stanje gotovine evidentirano na početku i kraju fiskalne godine u Glavnoj knjizi odgovara stanju iste evidentiranom u dnevniku blagajne na odnosne datume, kao i stanju gotovine konstatovanom u Izvještaju popisne komisije na dan 31.12. 2020. godine.
Uvidom u blagajničku dokumentaciju utvrđeno je da se gotovinski plaćeni troškovi u ukupnom iznosu od 12.269,71€, odnose na troškove službenih putovanja u iznosu od 11.747,11€ (od kojih se iznos 3.282,30€ odnosi na službena putovanja u zemlji, a iznos od 8.464,81€ na službena putovanja u inostranstvo), troškove goriva u iznosu od 111,00€ i ostale troškove u iznosu od 522,60€
Revizijom je utvrđeno da su po osnovu troškova službenih putovanja isplaćene dnevnice u iznosu od 5.170,80€, prevoza u iznosu od 565,80€ i smještaja u iznosu od 6.010,51€. Isti su dokumentovani putnim nalozima, fiskalnim računima i/ili fakturama za smještaj i prevoz, obračun dnevnica je vršen u skladu sa Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru, uglavnom su poštovani rokovi za podnošenje putnih naloga po povratku sa službenog putovanja, ali u pojedinačnim slučajevima nijesu sačinjavani izvještaji sa službenih putovanja u zemlji (troškovi – 1.097,00€), ali je svrha službenog puta precizno naznačena. Izvještaji sa službenih putovanja u inostranstvu nijesu prezentirani uz putne naloge, ali je iste razmatrao i usvajao Savjet Agencije.
Troškovi u iznosu od 111,00€ su isplaćeni po osnovu nabavke goriva i dokumentovani su fiskalnim računima.
Ostali troškovi u iznosu od 522,60€ se odnose na usluge popravke i održavanja vozila u iznosu od 27,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 65,00€, novogodišnjih ukrasa u iznosu od 130,61€, elektro materijala u iznosu od 67,80€, kancelarijskog i ostalog potrošnog materijala u iznosu od 12,49€, poštanskih usluga i administrativnih taksi u iznosu od 59,20€ itd.Isti su dokumentovani fiskalnim računima, osim troškova održavanja vozila u iznosu od 27,00€, koji su dokumentovani nefiskalnim računima.

Aktivna vremenska razgraničenja (AVR)

U poslovnim knjigama Agencije evidentirana su Aktivna vremenska razgraničenja na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 18.770,00€ i odnose se na razgraničene troškove po osnovu nenaplaćene članarine za 2021. Međunarodnim organizacijama.

Kapital

Kapital je u poslovnim knjigama Agencije iskazan u iznosu od 18.689.316,56€. Osnovni kapital u iznosu od 13.970.106,14€ uvećan je za neraspoređeni dobitak (višak prihoda nad rashodima u iznosu od 4.719.210,42€). Savjet Agencije je donio Odluku br. 0902-944/1 od 18.02.2021. godine u kojoj se navodi da se ukupna akumulirana dobit na dan 31.12.2020. godine usmjerava na povećanje osnovnog kapitala Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djlatnost. Promjene na kapitalu su prikazane u Izvještaju o promjenama na kapitalu.

Dugoročna rezervisanja i obaveze

U poslovnim knjigama Agencije dugoročna rezervisanja su evidentirana u iznosu od 77.342,74€, a obaveze iz poslovanja u iznosu od 33.404,03€.

Dugoročna rezervisanja su evidentirana po početnom stanju u iznosu od 80.342,74€, shodno elaboratu o primjeni Međunarodnog računovodstvenog standarda MRS 19, koji je sačinjen od strane sudskog vještaka ekonomsko finansijske struke dana 31.12.2016.godine. Shodno istom, sprovedena su knjiženja dugoročnih rezervisanja. Obračuni su urađeni u skladu sa pravilima aktuarske struke, MRS 19 i drugim važećim propisima. Rezervisanja sredstava su vršena za otpremnine za odlazak u starosnu ili invalidsku penziju i za jubilarne nagrade zaposlenim za (10, 20 i 30 godina) staža. U 2016.godini, sredstva su za navedene namjene rezervisana u iznosu od 108.990,00€ i po tom osnovu su evidentirani troškovi u istom iznosu.

Revizijom je utvrđeno da su u 2020. godini isplaćene jubilarne nagrade za pet zaposlenih u iznosu od po 600,00€, u skladu sa članom 16 Pravilnika o pravima, obavezama i naknadama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost od 18.04.2016. godine. Navedene isplate su dokumentovane Rješenjima izvršnog direktora od 02.03.2020. godine. Za navedeni iznos su umanjemna rezervisanja koja su evidentirana po početnom stanju.

Shodno navedenom, a imajući u vidu da je Agencija donijela interna akta kojima su utvrđena prava, obaveze i naknade zaposlenih, nijesmo se mogli uvjeriti u opravdanost izrade elaborata, budući da dugoročna rezervisanja sredstava za otpremnine prilikom odlaska u penziju, jubilarne nagrade i druge naknade zaposlenim, utiču da se izvještajni period u kojem su evidentirana rezervisanja optereti nerealnim troškovima.

Pasivna vremenka ograničenja (PVR)

Na kontu pasivnih vremenskih razgraničenja evidentirane su nenaplaćene kamate po datim stambenim kreditima zaposlenima Agencije u iznosu od 160.050,57€. Početno stanje je iskazano u iznosu od 169.619,51€, dok je u toku 2020. godine naplaćen iznos kamata od 9.568,94€.

2.4.2. Bilans uspjeha

Agencija je u Bilansu uspjeha iskazala prihode u iznosu od 4.498.920,00€, rashode u iznosu od 4.072.910,00€ i poslovni rezultat (višak prihoda nad rashodima) u iznosu od 426.010,00€.
Revizijom je utvrđeno da podaci iskazani u Bilansu uspjeha odgovaraju podacima evidentiranim u poslovnim knjigama.

2.4.2.1. Prihodi

Revizijom je utvrđeno da je Agencija u Glavnoj knjizi evidentirala prihode u ukupnom iznosu od 4.498.919,57€ i to po osnovu ostalih poslovnih prihoda u ukupnom iznosu od 4.409.472,84€ i finansijskih prihoda u ukupnom iznosu od 89.446,73€.
Ostali poslovni prihodi se odnose na prihode za regulaciju i nadzor u iznosu od 2.017.320,57€, prihode za korišćenje radio frekvencija u iznosu od 1.675.893,39€, prihode za numeraciju i adresiranje u iznosu od 490.371,29€, prihode od poštanskih usluga u iznosu od 171.564,00€, prihode iz nadležnosti Agencije u iznosu od 48.534,99€, prihode od osiguranja u iznosu od 684,72€ i ostale poslovne prihode u iznosu od 5.103,88€.
Finansijski prihodi se odnose na prihode od kamata na oročene depozite u iznosu od 79.361,29€, prihode od kamata na kredite zaposlenih u iznosu od 9.568,94€ i ostale finansijske prihode u iznosu od 516,50€.

U nastavku je dat tabelarni pregled prihoda Agencije po vrsti:

R/B	Konto	Opis	Iznos	% učešća
1	6529000	Prihod za regulaciju i nadzor	2,017,320.57	44.84%
2	6529010	Prihod za korišćenje radio frekvencija	1,675,893.39	37.25%
3	6529020	Prihod za numeraciju i adresiranje	490,371.29	10.90%
4	6529060	Prihod od poštanskih djelatnosti	171,564.00	3.81%
5	6529110	Prihod iz nadležnosti Agencije	48,534.99	1.08%
6	6597700	Prihod od osiguranja	684.72	0.02%
7	6598100	Ostali poslovni prihodi	5,103.88	0.11%
8	6610000	Prihodi od kamata na oročene depozite	79,361.29	1.76%
9	6619000 i 6692100	Ostali prihodi	516.50	0.01%
10	6620000	Prihodi od kamata na kredite zaposlenih	9,568.94	0.21%
Ukupno			**4,498,919.57**	100.00%

Prihodi po osnovu naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija

Agencija je u Glavnoj knjizi evidentirala prihode po osnovu naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija u iznosu od 2.017.320,57€, koji se odnose na fakturisanu godišnju naknadu, koju operatori elektronskih komunikacija plaćaju Agenciji za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija.
Agencija navedene prihode ostvaruje shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama i Odluci Agencije broj 0901-3425/1, od 11.06.2020. godine.
Odredbama člana 51 Zakona je propisano da za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta u oblasti elektronskih komunikacija Agencija od operatora naplaćuje godišnju naknadu, da visina naknade iznosi do 1,5 % ukupnog prihoda operatora ostvarenog u prethodnoj godini, po osnovu pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga i davanja na korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, do nivoa koji pokriva troškove vršenja poslova regulacije i nadzora tržišta u sektoru elektronskih komunikacija, utvrđenih finansijskim planom Agencije, te da visinu naknade Agencija utvrđuje rješenjem za svaku kalendarsku godinu, a da je operator dužan da uplatu sredstava izvrši u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.

Odlukom Agencije broj 0901-3425/1, od 11.06.2020. godine je utvrđena visina godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija za 2020. godinu u iznosu od 0,9651% ukupnog prihoda operatora po osnovu pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga i davanje na korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u 2019. godini, umanjenog za prihod od pružanja AVM (audiovizuelnih medijskih) usluga.
Revizijom je utvrđeno da je ostvarivanje navedenih prihoda, osim rješenjem o utvrđivanju iznosa naknade, dokumentovano i fakturama koje Agencija izdaje operatorima.

Prihodi po osnovu naknada za korišćenje radio frekvencija

Agencija je u Glavnoj knjizi evidentirala prihode po osnovu naknada za korišćenje radio frekvencija u iznosu od 1.675.893,39€.
Zakonom o elektronskim komunikacijama (član 124), propisano je da je nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužan da Agenciji plaća godišnju naknadu za korišćenje radio-frekvencija. Dalje je propisano da je nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužan da plaća i godišnju naknadu za pokrivanje troškova administriranja radio-frekvencijskog spektra, prema cjenovniku koji utvrđuje Vlada, a koja ne može biti veća od 10% utvrđene godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija, kao i da se ista uplaćuje se u budžet Crne Gore, do 31. decembra za tekuću godinu.
Shodno Zakonu (član 125) obračun naknada se vrši od dana izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za godinu u kojoj je odobrenje izdato, odnosno do isteka perioda važenja odobrenja. Visinu naknada određuje Agencija rješenjem za svaku kalendarsku godinu.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da se prihodi po osnovu naknada za korišćenje radio frekvencija odnose na naknade fakturisane operterima mobilne telefonije u iznosu od 1.488.254,76€, naknade fakturisane za dodijeljene radio frekvencije za plovila u iznosu od 20.465,78€ i naknade fakturisane ostalim pravnim licima u iznosu od 133.725,86€.
Uvidom u rješenja o utvrđivanju godišnjih naknade u vezi sa korišćenjem odobrenih radio- frekvencija za 2020. godinu je utvrđeno da se iznos naknade određuje na osnovu Pravilnika o metodologiji i načinu obračuna visine godišnje naknade za korišćenje radio – frekvencija i Odluke Agencije kojom je utvrđena novčana vrijednost boda od 2,21€, na osnovu koje se obračunava visina godišnje naknade za korišćenje radio – frekvencija za 2020. godinu, broj 0901-69/1, od 14.01.2020. godine.

Fizička i pravna lica radio-frekvencije mogu da koriste na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, koje izdaje Agencija. Izuzetak predstavljaju radio-frekvencije koje se koriste u skladu sa Pravilnikom o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija. Shodno podacima iz Izvještaja o radu Agencije, ista je u 2020. godini donijela 1.167 odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, rješenja o utvrđivanju tehničkih i operativnih uslova za korišćenje odobrenih radio-frekvencija i rješenja o dodjeli pozivnog znaka/MMSI broja. U istom periodu oduzeto je 139 odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i rješenja o utvrđivanju tehničkih i operativnih uslova za korišćenje odobrenih radio-frekvencija.

Revizijom je utvrđeno da je rješenjima Agencije o utvrđivanju godišnje naknade za korišćenje radio frekvencija utvrđen i iznos godišnje naknade za pokrivanje troškova administriranja radio-frekvencijskog spektra, koji predstvlja budžetski prihod. Upoređivanjem podataka iz evidencije fakturisanih naknada (KIF) sa obračunom naknada iskazanim u izdatim fakturama, utvrđeno je da je Agencija dio naknada za administratiranje u iznosu od 103,99€ evidentirala kao prihod Agencije, iako isti predstavlja budžetski prihod, te je neophodno da izvrši prenos istih na odgovarajući budžetski uplatni račun.

Odlukom Vlade CG o cjenovniku godišnje naknade za pokrivanje troškova administriranja radio-frekvencijskog spektra, utvrđeno je između ostalog da Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost vodi evidenciju utvrđenih iznosa godišnje naknade za pokrivanje troškova administriranja radio-frekvencijskog spektra i objedinjene podatke o utvrđenim iznosima dostavlja organu državne uprave nadležnom za telekomunikacije, najkasnije do 31. januara tekuće za prethodnu godinu.

Revizijom je utvrđeno da Agencija nije u potpunosti postupila po Odluci Vlade CG jer nije u utvrđenom roku do 31. januara tekuće za prethodnu godinu, dostavila objedinjene podatke o iznosima godišnje naknade za administriranje radio-frekvencijskog spektra, već sa zakašnjenjem dana 09.02.2021. godine (Dopis br.0102-764/1). Shodno podacima iz prezentirane evidencije i Dopisa, godišnja naknade za administriranje je utvrđena u iznosu od 164.977,12€.

Prihodi za numeraciju i adresiranje

Agencija je u Glavnoj knjizi evidentirala prihode po osnovu numeracije i adresiranja u iznosu od 490.371,29€. Revizijom je utvrđeno da su naknade fakturisane za 8 korisnika i to pretežno operatorima mobilne telefonije.
Članom 138 Zakona o elektronskim komunikacijama propisano je da su nosioci odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa dužni da Agenciji plaćaju godišnju naknadu za korišćenje brojeva i/ili adresa, koja se može koristiti isključivo za pokrivanje troškova nadzora i upravljanja brojevima i/ili adresama. Agencija je u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama donijela Plan numeracije i Plan adresiranja.
Pravilnikom Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, propisana je metodologija i način obračuna visine naknade, koja se iskazuje u bodovima, a Agencija utvrđuje novčanu vrijednost boda.
Odlukom broj 0402-367/1, od 23.01.2020. godine je Savjet Agencije utvrdio novčanu vrijednost boda na osnovu koje se obračunava visina godišnje naknade za korišćenje brojeva i/ili adresa za 2020. godinu u iznosu od 0,63€.

Agencija je u Izvještaju o radu konstatovala da su u 2020. godini operatori podnijeli ukupno 35 zahtjeva za odobrenje brojeva i/ili adresa i 6 zahtjeva za oduzimanje prava za korišćenje ovih resursa.

Prihod od poštanskih usluga

Agencija je u Glavnoj knjizi evidentirala prihode od poštanskih usluga u iznosu od u iznosu od 171.564,00€.
Uvidom u prezentirane fakture utvrđeno je da je Agencija tokom 2020.godine, većim dijelom ostvarila prihode od poštanskih usuga od Pošte CG u iznosu od 151.088,61€, dok su prihodi u iznosu od 20.475,39€ ostavreni od ostalih operatora, koji su pružali poštanske usluge u CG.

Članom 72 Zakona o poštanskim uslugama je propisano da univerzalnu poštansku uslugu može da pruža pravno lice koje je registrovano u CRPS za obavljanje poštanskih usluga na osnovu posebne licence. Posebnu licencu, na osnovu postupka sprovedenog po javnom pozivu, izdaje Agencija.
Pojedine poštanske usluge iz domena univerzalne poštanske usluge na cijelom području, univerzalne poštanske usluge na određenom dijelu područja, ili pojedine poštanske usluge iz domena univerzalne poštanske usluge na određenom dijelu područja, može da obavlja i pravno lice koje je registrovano u CRPS za obavljanje poštanskih usluga, utvrđenih licencom koju izdaje Agencija.
Sticanjem posebne licence i licence pravno lice stiče i pravo poštanskog operatora na obavljanje svih komercijalnih poštanskih usluga, bez posebne prijave.
Članom 81 Zakona je propisano da se za dobijanje posebne licence i licenci iz člana 72 Zakona plaća se jednokratna naknade, kao i da imaoci posebnih licenci i licenci plaćaju i godišnju naknadu za obavljanje poštanskih usluga.
Članom 82 Zakona je propisano da su sredstva od naknada prihod Agencije i uplaćuju se na poseban račun (kompenzacioni fond), a koriste se za:

regulaciju tržišta poštanskih usluga i pokriće eventualnih gubitaka obavljanja univerzalne poštanske usluge univerzalnog poštanskog operatora, te da se raspodjeljuju u iznosu od 60% za troškove regulacije tržišta poštanskih usluga, a 40% za pokriće eventualnog neto troška univerzalnog servisa.
Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije je shodno članu 81 Zakona o poštanskim uslugama donijelo Pravilnik o visini jednokratne i godišnje naknade za obavljanje poštanskih usluga, kojim je utvrđeno da poštanski operatori za dobijanje posebne licence, licence i za upis u registar poštanskih operatora plaćaju jednokratnu i godišnju naknadu i to: za izdavanje posebne licence 5.000,00€, za izdavanje licence 2.500,00€ eura i za upis u registar poštanskih operatora 500,00€ eura.
Utvrđeno je i da poštanski operatori plaćaju godišnju naknadu u iznosu od 1% ukupno ostvarenog prihoda od poštanskih usluga u prethodnoj godini, te da ako poštanski operator pored poštanskih usluga obavlja i druge djelatnosti, a ne vodi odvojeno računovodstvo za poštanske usluge, plaća godišnju naknadu u iznosu od 0,8% ukupno ostvarenog prihoda u prethodnoj godini. Godišnja naknada plaća se jednokratno.
Zakonom o poštanskim uslugama je propisano da ako obavljanje univerzalne poštanske usluge predstavlja neopravdano finansijko opterećenje za univerzalnog poštanskog operatora, isti ima pravo na naknadu priznatog obračuna neto troška za koji je utvrđeno da predstavlja neopravdano finansijsko opterećenje.
Shodno navedenom, Pošta Crne Gore je podnijela Zahtjev za verifikaciju obračuna neto troška za 2019. godinu u iznosu od 529.658,53€. Postupajući po zahtjevu Pošte Crne Gore, Agencija je u cilju provjere osnovanosti podnesenog zahtjeva i samog iznosa neto troška koji je bio predmet zahtjeva angažovala i nezavisnog revizora HLB Mont Audit. Na osnovu nalaza nezavisnog revizora HLB Mont Audit, Agencija je Rješenjem broj 0102-2694/19 od 19. 11. 2020. godine utvrdila neto trošak univerzalne poštanske usluge u iznosu od 301.596,54€, što je za 228.061,99€ manje od iznosa neto troška koji je u svom zahtjevu za verifikaciju obračuna neto troška za 2019. godinu navela Pošta Crne Gore.

Prihodi iz nadležnosti Agencije

Agencija je u Glavnoj knjizi evidentirala prihode iz svoje nadležnosti (naknade za obradu zahtjeva) u iznosu od 48.534,99€. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da su isti ostvareni po osnovu izdatih faktura na ime naknade za obradu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje brojeva i/ili adresa (član 131 Zakona) i odobrenja za korišćenje radio frekvencija (član 101 Zakona).
Visina naknade za obradu zahtjeva je utvrđena Odlukom Agencije broj 01-274/1, od 06.02.2009. godine koja je objavljena u "Sl.list CG", br. 11/09) i izmijenjena Odlukom broj 0403-4859/1, od 03.10.2013. godine.

Prihod od osiguranja

Agencija je u Glavnoj knjizi evidentirala prihod od osiguranja u iznosu od 684,72€. Revizijom je utvrđeno da je isti evidentiran po osnovu uplate

osiguravajuće kuće na ime nadoknade štete nastupile na opremi (osiguranje loma mašine) Agencije, shodno polisi osiguranja.

Ostali poslovni prihodi

Agencija je u Glavnoj knjizi evidentirala ostale poslovne prihode u iznosu od 5.103,88€. Revizijom je utvrđeno da su isti evidentirani po osnovu prodaje osnovnog sredstva – službenog vozila.
Odlukom Savjeta Agencije broj 0903-2682/1, od 07.05.2020. godine je rashodovano službeno vozilo i odobrena njegova prodaja. Agencija je objavila javni poziv za prikupljanje ponuda, procijenjena je vrijednost predmetnog vozila, čija je početna cijena određena u iznosu od 4.750,00€. Sa odabranim ponuđačem je zaključen Ugovor o kupoprodaji motornog vozila, čija je kupoprodajna cijena iznosila 5.103,88€.

Finansijski prihodi

Agencija je u Glavnoj knjizi evidentirala finansijske prihode u ukupnom iznosu od 89.446,73€ i to po osnovu pihoda od kamata na oročene depozite i depozite po viđenju u iznosu od 79.361,29€, prihode od kamata na kredite zaposlenih u iznosu od 9.568,94€ i ostale finansijske prihode u iznosu od 516,50€.
Prihodi od kamata na oročene depozite i depozite po viđenju evidentirani su u iznosu od 79.361,29€ po osnovu prihoda od kamate u iznosu od 50.078,82€ na oročena sredstva kod Lovćen banke, prihoda od kamate u iznosu od 29.062,32 na oročena sredstva kod Prve banke i prihoda od kamate na depozite po viđenju u iznosu od 220,15€.
Revizijom je utvrđeno da je Agencija sa Lovćen bankom zaključila ugovore o oročenom depozitu iz 2018. godine u iznosu od 1.000.000,00€ i iz 2019. godine u iznosu od 1.000.000,00€. Anex-om ugovora (16.07.2019. godine) o oročenom depozitu iz 2018.godine, Agencija je sa Lovćen bankom produžila ugovor o deponovanju sredstava u iznosu od 1.000.000,00€ na godinu dana uz kamatnu stopu od 2,5 % godišnje, dok je po osnovu Ugovora o oročenom depozitu od 28.07.2019. godine, deponovala sredstva u iznosu od 1.000.000,00€ na godinu dana uz kamatnu stopu od 3%.
Agencija je ugovorom od 04.07.2018. godine kod Prve banke oročila sredstva u iznosu od 2.000.000,00€ na period od 24 mjeseca i po ovom osnovu u 2020. godini ostvarila prihod u iznosu od 29.063,32€. Dana 25.03.2020. godine je zaključen novi ugovor o oročavanju sredstva u istom iznosu, na 24 mjeseca uz kamatnu stopu od 2,10% na godišnjem nivou. Prihodi od kamata na kredite zaposlenih evidentirani su u iznosu od 9.568,94€, na ime kamata za dodijeljene stambene kredite. Uvidom u ugovore o dodjeli stambenih kredita je utvrđeno da su isti zaključivani na period od 10-20 godina i da je ugovorena kamatna stopa od 2%. Metodologija obračuna kamatne stope nije prezentirana za cjelokupni iznos dodijeljenih sredstava, a po izjavi ovlašćenog lica za računovodstvene poslove kamata, za dio ugovora je obračunata primjenom kreditnog kalkulatora poslovne banke.
Ostali finansijski prihodi evidentirani su u iznosu od 516,50€, po osnovu mjesečne kamate u iznosu od 276,50€ na depozit po viđenju na žiro račun CKB banke koji je ugašen, zaključno sa 27.10.2020. godine i po osnovu

prihoda od zakupa bankomata u iznosu od 240,00€, koji je ostvaren shodno Ugovoru o tehničkoj podršci, zaključenim sa Erste bankom.

2.4.2.2. Troškovi

Revizijom je utvrđeno da je Agencija u Glavnoj knjizi evidentirala troškove u ukupnom iznosu od 4.072.909,32€.

U nastavku je dat tabelarni pregled troškova po vrsti:

R/B	konto izdatka	Opis izdatka	iznos	% učešća
1	512	Troškovi materijala i sitnog inventara	24,545.50	0.60%
2	513	Troškovi električne energije i goriva	66,633.67	1.64%
3	520	Troškovi neto zarada, jubilarnih nagrada, doprinosa na teret zap.	1,728,278.68	42.43%
4	521	Troškovi poreza na zarade, prireza, doprinosa za nezaposlena lica	352,964.11	8.67%
5	522	Troškovi po osnovu ugovora o djelu	1,750.00	0.04%
6	529	Troškovi ostalih naknada zap.(varijabile,prevoz,zimnica) i služb. put.	158,753.22	3.90%
7	531	Troškovi pošt.usl. i usl.fiksne i mobilne tel.	41,437.57	1.02%
8	532	Troškovi tekućeg održavanja	101,006.03	2.48%
9	533	Troškovi zakupa	13,181.69	0.32%
10	535	Troškovi reklame	8,751.18	0.21%
11	536	Troškovi istraživanja tržišta	9,797.99	0.24%
12	540	Troškovi amortizacije	795,323.74	19.53%
13	550	Troškovi neproizvodnih usluga (sudska izvrš., adv.usl., univerz. pošt.serv.)	251,238.39	6.17%
14	551	Troškovi reprezentacije, sponzorstva i pomoći zaposlenih	79,609.33	1.95%
15	552	Troškovi osiguranja zaposlenih	27,146.89	0.67%
16	553	Troškovi platnog prometa	11,530.18	0.28%
17	554	Troškovi međ.članarina, investicija i ostalih ugov.usluga	325,083.48	7.98%
18	555	Troškovi doprinosa SSS	3,677.10	0.09%
19	557	Troškovi edukativnog materijala	1,573.00	0.04%
20	559	Ostali nematerijalni troškovi	64,308.90	1.58%
21	563	Negativne kursne razlike	432.62	0.01%
22	570, 585	Ostali troškovi	5,886.05	0.14%
UKUPNO			**4,072,909.32**	**100.00%**

Shodno prezentiranim podacima najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi bruto zarada i ostalih naknada sa 55,00%, troškovi amortizacije sa 19,53%, troškovi međ.članarina, investicija i ostalih ugov.usluga sa 7,98%, troškovi neproizvodnih usluga sa 6,17% i sl.

Zapošljavanje

Unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Agenciji je utvrđena Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta, kojim je sistematizovano 76 radnih mjesta (uključujući i Izvršnog direktora) za 94 izvršioca. U toku 2020. godine izvršeno je zapošljavanje 3 lica na neodređeno vrijeme, putem preuzimanja, te je na dan 31.12.2020. godine, u Agenciji bilo ukupno 73 zaposlena, uključujući i Izvršnog direktora, Predsjednika i 4 člana Savjeta Agencije, koji su profesionalno angažovani.

Uvidom u uzorkom odabrane personalne dosije 20 zaposlenih, utvrđeno je da se zapošljavanje vršilo pretežno putem ugovora o preuzimanju zaposlenog (preuzeto 11 lica, od kojih je 1 lice preuzeto u svojstvu pripravnika, za 10 zaposlenih na neodređeno vrijeme nijesu prezentirani dokazi da je vršeno javno oglašavanje slobodnih radnih mjesta, a 5 zaposlenih je prvobitno bilo angažovano u Agenciji u svojstvu pripravnika). Takođe, utvrđeno je i da većina personalnih dosijea ne sadrži dokaze da su sačinjavane ponude izmijenjenih uslova rada. Shodno navedenom, konstatuje se da zapošljavanje u Agenciji nije bilo usklađeno sa odredbama članova 24, 47 i 48 Zakona o radu, kojim je propisana obaveza poslodavca da slobodno radno mjesto prijavi Zavodu za zapošljavanje i da izmjene ugovorenih uslova rada realizuje putem pisane ponude izmjena ugovora o radu i zaključivanja aneksa ugovora.

Revizijom je utvrđeno i da Agencija nije shodno odredbama člana 26 i 27 ranije važećeg Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, odnosno čl. 25 i čl.26 važećeg Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, podnosila Zavodu za zapošljavanje prijave o slobodnom radnom mjestu i nije obavještavala Zavod o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim, odnosno drugim licem, u roku od pet radnih dana od dana zasnivanja radnog odnosa.

- **Subjekt revizije treba da na transparentniji način vrši zasnivanje radnog odnosa i izmjene ugovorenih uslova rada sa zaposlenima shodno Zakonu o radu i da prijavljivanje slobodnih radnih mjesta i obaviještenja o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim, odnosno drugim licem vrši u skladu sa Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.**

Revizijom je u dijelu evidentirana prisustva na radu utvrđeno da se u sjedištu Agencija obezbjeđuje elektronska evidenciju o vremenu prisutnosti na radu, dok se u organizacionoj cjelini koja je locirana van sjedišta obezbjeđuje manuelno vođena evidencija. Shodno Izjavi odgovornog lica Agencije, evidencija prisutnosti na poslu nije povezana sa računovodstvenom evidencijom.

Zarade i naknade zarada po osnovu rada u Agenciji uređene su Pravilnikom o zaradama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, donijetim od strane Savjeta Agencije, na osnovu člana 45 Zakona

o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i drugih propisa. Istim su utvrđeni koeficijenti složenosti u rasponu od 6,5 za poslove koji ne zahtijevaju stručnost do 22 za poslove Izvršnog direktora Agencije, dok je koeficijenat složenosti za poslove za koje se zahtijeva SSS utvrđen u rasponu od 7,6 do 13.

Pravilnikom je utvrđeno i da članovi Savjeta koji funkciju vrše profesionalno i Izvršni direktor, za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom i Statutom Agencije, ostvaruju osnovnu zaradu utvrđenu posebnom odlukom Savjeta Agencije, dok se na sva ostala prava i obaveze istih primjenjuju opšti akti Agencije. S tim u vezi, Savjet Agencije je donio posebnu Odluku o osnovnoj zaradi Predsjednika, članova Savjeta i Izvršnog direktora i vrijednosti koeficijenta za utvrđivanje zarade, shodno kojoj je utvrđen koeficijent složenosti posla za obračun osnovne zarade za Predsjednika Savjeta u visini od 22,48, a za članove Savjeta koji tu funkciju obavljaju profesionalno i Izvršnog direktora u visini od 22.

Upoređujući koeficijente složenosti propisane Pravilnikom Agencije sa koeficijentima složenosti propisanim Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, utvrđeno je da je Agencija za poslove za koji se ne zahtijevaju stručnost i radno iskustvo odredila koeficijent složenosti 6,5, koji je Zakonom propisan za poslove iz grupe D podgrupa 16 – viši savjetnik I (kategorija - ekspertski kadar), za čije radno mjesto su shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima, utvrđeni sledeći uslovi: VII1 stepen obrazovanja i 3 godine radnog iskustva.
Za radna mjesta za koja se kao poseban uslov zahtijeva SSS, Pravilnikom su utvrđeni koeficijenti složenosti od 7,6 do 13, koji su shodno Zakonu o zaradama zaposlenih u javnom sektoru propisani za poslove iz Grupe D podgrupe 1-6 i Grupu C- podgrupe 10-13, dok su su poslovi za koje se zahtijeva SSS (III ili IV stepen) razvrstani u grupu D podgrupe 22-25a, u kategoriji - izvršni kadar, čiji koeficijenti složenosi su utvrđeni u rasponu od 2,9 do 4,1. Utvrđeni koeficijenti složenosti posla za obračun osnovne zarade za Predsjednika Savjeta i za članove Savjeta koji tu funkciju obavljaju profesionalno i Izvršnog direktora su usklađeni sa odredbama člana 24 Zakona u pogledu gornje granice.
Takođe, utvrđeno je da Pravilnikom nije izvršeno raspoređivanje u grupe poslova i određivanje koeficijenata u zavisnosti od nivoa kvalifikacije obrazovanja, složenosti poslova, odgovornosti i drugih elemenata bitnih za vrednovanje određenog posla i uz prethodnu saglasnost Ministarstva, kako je to utvrđeno članom 22 Zakona, već su propisani isti koeficijenti složenosti za radna mjesta Izvršnog direktora, specijalnih savjetnika u kabinetu izvršnog direktora, pomoćnika Izvršnog direktora i generalnih menadžera odsjeka Agencije.
Shodno navedenom, konstatuje se da Agencija nije u potpunosti utvrdila zarade zaposlenih i rukovodećih lica u skladu sa članom 24 Zakona o zaradama u javnom sektoru, kojim je propisano da se zarade zaposlenih i rukovodećih lica u nezavisnim i regulatornim tijelima utvrđuju u okviru Grupe poslova B, C i D, a ne više od Podgrupe B4 iz člana 22 stav 1 Zakona.

Pravilnikom je utvrđeno i da zaposlenima sa izuzetnim rezultatima i kvalitetom rada pripada varijabilni dio zarade, u zavisnosti od raspoloživih sredstava, kao i da se uslovi i način ostvarivanja prava na isti utvrđuju posebnim aktom Agencije. S tim u vezi, Agencija je posebnom Odlukom utvrdila uslove i način ostvarivanja prava na varijabilni dio zarade, shodno kojoj varijabilni dio zarade pripada Predsjedniku Savjeta, članovima Savjeta koji funkciju obavljaju profesionalno, Izvršnom direktoru Agencije i zaposlenima u Agenciji. Odlukom je utvrđeno da varijabilni dio zarade po zaposlenom za pojedini mjesec iznosi do 50% prosječne zarade u Agenciji u prethodnoj godini, da se može isplaćivati mjesečno, kvartalno ili polugodišnje, kao i da rješenja o ispunjavanju uslova za ostvarivanje i iznosu varijabilnog dijela zarade donosi Izvršni direktor Agencije.
Zakonom o elektronskim komunikacijama je propisano da Predsjednika i članove Savjeta imenuje Skupština, na osnovu javnog konkursa, koji raspisuje Matični odbor Skupštine CG (član 15), Izvršnog direktora imenuje Savjet, na osnovu javnog konkursa (član 21), kao i da Predsjednik i članovi Savjeta, izvršni direktor i zaposleni u Agenciji prava i obaveze iz radnog odnosa ostvaruju u skladu sa opštim propisima o radu, citiranim zakonom i opštim aktima Agencije (član 23).

Agencija je obračun i isplatu zarada Predsjedniku i članovima Savjeta vršila na osnovu Odluke o osnovnoj zaradi Predsjednika, članova Savjeta i Izvršnog direktora i vrijednosti koeficijenta za utvrđivanje zarade, donijetoj od strane Predsjednika Savjeta, što nije u skladu sa članom 31 Zakona, kojim je propisano da rješenje o zaradi, za lica koja su izabrana, imenovana ili postavljena donosi organ, odnosno radno tijelo koje ih je izabralo, imenovalo ili postavilo.

- **Subjekt revizije treba da Pravilnik o zaradama zaposlenih i Odluku o osnovnoj zaradi Predsjednika i članova Savjeta i vrijednosti koeficijenta za utvrđivanje zarade uskladi sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.**

Preporuka drugom državnom organu

- **Rješenje o zaradi za Predsjednika i članove Savjeta Agencije treba da donosi radno tijelo koje ih je imenovalo, shodno članu 31 stav 6 Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.**

Troškovi neto zarada, jubilarnih naknada i doprinosa na ter.zap. (račun 520)

Uvidom u Glavnu knjigu, utvrđeno je da je Agencija u okviru računa 520 evidentirala troškove u iznosu od 1.728.278,68€, koji se odnose na neto zarade u iznosu od 1.203.745,44€, poreze i doprinose na naknade za prevoz zaposlenih i zimnicu u iznosu od 61.897,58€, troškove jubilarnih nagrada u iznosu od 21.900,00€ i troškove doprinosa na teret zaposlenih u iznosu od 440.735,66€.
Shodno navedenom, konstatuje se da je Agencija u okviru računa 520 evidentirala troškove po osnovu poreza i doprinosa na naknade za prevoz zaposlenih i zimnicu u iznosu od 61.897,58€, što nije u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica jer je iste trebalo evidentirati u okviru računa 529 – Ostali lični rashodi i naknade.

- **Subjekt revizije treba da prilikom evidentiranja troškova u poslovnim knjigama u potpunosti primjenjuje Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za pravna lica registrovana za obavljanje privredne djelatnosti i druga pravna lica.**

Troškovi neto zarada u iznosu od 1.203.745,44€ odnose se na neto zarade obračunate i isplaćene za period od 12 mjeseci za prosječno 65 zaposlenih i 6 imenovanih lica (izvršni direktor, predsjednik i 4 člana Savjeta Agencije).
Revizijom je na osnovu uvida u obračune zarada utvrđeno da je obračun vršen primjenom koeficijenata propisanih Pravilnikom o zaradama zaposlenih u Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, kao i da je za imenovana lica (izvršni direktor, predsjednik i 4 člana Savjeta Agencije) i dio zaposlenih svaki mjesec isplaćivan varijabilni dio zarade, a isplaćena je i nagrada zaposlenima.
Na osnovu podataka iz obračuna je utvrđeno da učešće varijabilnog dijela zarade u strukturi neto zarada iznosi 5% ili 59.650,00€, isplate su vršene na osnovu rješenja Izvršnog direktora i to za zaposlene u iznosu od 29.650,00€ i za imenovana lica 30.000,00€.
Varijabilni dio zarada je isplaćivan u mjesečnim iznosima od 100,00€ do 300,00€ za zaposlene, odnosno u iznosima od po 500,00€ mjesečno za Predsjednika Savjeta i 400,00€ za članove Savjeta i Izvršnog direktora Agencije, tj. u godišnjem iznosu od 100,00€ do 2.500,00 za zaposlene i 4.800,00€, odnosno, 6.000,00€ za imenovana lica.
Revizijom je utvrđeno da je isplata varijabilnog dijela zarade vršena na osnovu mjesečnih rješenja o ispunjavanju uslova za ostvarivanje prava i iznosu varijabilnog dijela zarade, uz koje nije prezentirana prateća dokumentacija koja dokazuje da je pravo na isplatu iste ostvareno zbog izuzetnih rezultata i kvaliteta rada, odnosno shodno kriterijumima iz člana 4 Odluke o varijabilnom dijelu zarade.

Takođe, utvrđeno je da su shodno Odluci o varijabilnom dijelu zarade, rješenja o ispunjavanju uslova za ostvarivanje i iznosu varijabilnog dijela zarade za

Izvršnog direktora, Predsjednika i članove Savjeta Agencije donošena od strane Izvršnog direktora, što nije u skladu sa odredbama člana 31 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.

- **Subjekt revizije treba da rješenja o ispunjavanju uslova za varijabilni dio zarade donosi na osnovu dokumentacije o vrednovanju izuzetnih rezultata i kvaliteta rada zaposlenog, shodno kriterijumima iz člana 4 Odluke o varijabilnom dijelu zarade.**

- **Subjekt revizije treba da donošenje Rješenja o varijabilnom dijelu zarade za imenovana, odnosno izabrana lica uskladi sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.**

Revizijom je utvrđeno da je osim osnovne i varijabilnog dijela zarade zaposlenima i Predsjedniku, članovima Savjeta i Izvršnom direktoru uz zaradu za mjesec Februar isplaćena i nagrada u iznosu od po 300,00€ povodom Dana Agencije shodno Odluci Savjeta broj 0903-1024/4, od 21.02.2020. godine.

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi na računu 520 u iznosu od 61.897,58€, se odnose na poreze i doprinose obračunate na naknade za prevoz zaposlenih u iznosu od 13.708,46€ (porez i doprinosi – 13.223,90€, SSS CG – 62,28€ i prirez – 422,28€) i za zimnicu u iznosu od 48.189,12€ (porez i doprinosi – 46.453,88€, prirez – 1.511,59€ i SSS CG – 223,65€).
Isplata zimnice je vršena za 71-og stalno zaposlenog radnika u pojedinačnom neto iznosu od po 1.056,34€, shodno Odluci Savjeta Agencije broj 0902-4725/2, od 03.09.2020. godine, kojom se odobrava isplata iste, koja se donijeta na osnovu člana 18 Pravilnika o pravima i obavezama zaposlenih u Agenciji i člana 2 Odluke o uslovima i načinu ostvarivanja prava na isplatu sredstava za zimnicu i isplatu naknade troškova prevoza na posao i sa posla, od 03.09.2020.godine.

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi na računu 520 u iznosu od 21.900,00€, odnose se na isplate nagrade povodom Dana državnosti 13 jula, u iznosu od po 300,00€ za 71-og zaposlenog i dva lica koja se nalaze na stručnom osposobljavanju u Agenciji, shodno Odluci Savjeta broj 0902-3963/1, od 09.07.2020. godine, koja je donijeta na osnovu člana 17 Pravilnika, kojim je predviđena mogućnost isplate nagrade u iznosu do 5 obračunskih vrijednosti koeficijenta u datume utvrđene Zakonom o državnim praznicima u slučaju da Agencija na osnovu ušteda iz prethodnog perioda ima dovoljno sredstava za te namjene. Odlukom je urvrđeno i da će se iznos sredstva od 21.900,00€ uplatiti na žiro račun Sindikalne organizacije, koja će biti zadužena za realizaciju iste.
Shodno navedenom, konstatuje se da je Agencija izvršila isplatu nagrada zaposlenima, preko Sindikalne organizacije, a nije prezentirala dokaz o obračunu i isplati pripadajućih poreza i doprinosa, što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, s obzirom da iste predstavljaju oporezivo lično primanje jer nijesu isplaćene iz sredstava sindikalne članarine članovima sindikata, već iz sredstava Agencije. Takođe, ista je bez valjanog pravnog

osnova, izvršila i isplatu nagrada licima koja su obavljala stručno osposobljavanje u Agenciji, iako navedene isplate imaju karakter ličnih primanja zaposlenih. Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila dokaze da je u 2021.godini izvršila obračun i plaćanje poreza i doprinosa na isplaćene neto naknade u iznosu od 21.900,00€ u 2020.godini.

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi na računu 520 u iznosu od 440.735,66€, odnose se na doprinose na teret zaposlenih po osnovu isplaćenih zarada za 12 mjeseci 2020. godine (doprinos za PIO u iznosu od 275.453,82€, doprinos za zdravstveno osiguranje u iznosu od 156.095,01€ i doprinos za osiguranje od nezaposlenosti u iznosu od 9.186,83€).

Troškovi poreza, prireza i doprinosa na teret posl. (račun 521)

Agencija je u Glavnoj knjizi na računu 521 evidentirala troškove u iznosu od 352.964,11€, koji se odnose na porez na zarade u iznosu od 165.271,72€, doprinose na teret poslodavca u iznosu od 152.428,06€ (PIO-101.004,44€; zdravstveno 42.236,79€ i od nezaposlenosti – 9.186,83€), prirez na porez u iznosu od 24.790,43€, doprinos za Fond rada u iznosu od 3.677,10€ i troškove posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom u iznosu od 6.796,80€.
Shodno navedenom, konstatuje se da je Agencija u okviru računa 521 evidentirala troškove po osnovu poreza na zarade u iznosu od 165.271,72€, što nije u skladu sa Pravilnikom jer je isti trebalo evidentirati u okviru računa 520 – Troškovi zarada i naknada zarada.
Revizijom je utvrđeno da je Agencija u 2020. godini, sačinjavala i shodno važećem Pravilniku podnosila nadležnom poreskom organu Izvještaj o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima (obrazac IOPPD), ali uz izvjesna odstupanja u pogledu roka dostavljanja koja su posledica kovid dešavanja i rada od kuće.

Troškovi po osnovu ugovora o djelu (račun 522)

Agencija je u Glavnoj knjizi na računu 522 evidentirala troškove u iznosu od 1.750,00€, koji se odnose na neto naknade isplaćene u iznosu od 1.000,00€ po osnovu ugovora o djelu izvršiocu angažovanom za poslove pregleda poslovnih knjiga i izrade izvještaja na dan 30.09. 2020. godine i neto naknada u iznosu od 750,00€ isplaćenim za 3 lica od po 250,00€, po osnovu angažovanja u tenderskim komisijama (stručno lice). Na isplaćene naknade je obračunat porez i prirez.

Troškovi ostalih naknada zaposlenih (račun 529)

Agencija je u Glavnoj knjizi na računu 529 evidentirala troškove u iznosu od 158.753,08€, koji se odnose na službena putovanja u iznosu od 14.419,13€, varijabilni dio zarade i ostale naknade u iznosu od 48.500,00€, naknade za prevoz na i sa posla u iznosu od 20.833,95€ i troškove zimnice u iznosu od 75.000,14€.

Revizijom je utvrđeno da se troškovi službenih putovanja odnose na troškove ino i dnevnica u zemlji u iznosu od 5.261,70€, troškove smještaja u iznosu od 5.772,38€ i troškove prevoza u iznosu od 3.385,05€. Troškovi dnevnica su isplaćeni gotovinski i detaljnije su pojašnjenu u dijelu Izvještaja koji se odnosi na blagajničko poslovanje. Troškovi smještaja se odnose na troškove smještaja u zemlji u iznosu od 942,90€ i smještaja u inostranstvu u iznosu od 4.829,48€. Dokumentovani su fakturama dobavljača i putnim nalozima. Dio navedenih troškova u iznosu od 5.411,18€ plaćen je gotovinski, dok su troškovi u iznosu od 361,20€ plaćeni putem kartice. Troškovi prevoza na službenom putu se odnose na troškove avio karata i taksi prevoz plaćene preko žiro računa u iznosu od 2,173,92€ i gotovinski isplaćene troškove u iznosu od 1.211,13€.

Troškovi u iznosu od 48.500,00€ su evidentirani po osnovu nagrada zaposlenima za dan Agencije u iznosu od 21.300,00€, varijabilnog dodatka na zarade za mjesec april u iznosu od 5.300,00€ i jednokratne pomoći za zaposlene u iznosu od 21.900,00€.

Troškovi u iznosu od 21.300,00€, evidentirani su po osnovu isplate nagrade povodom Dana Agencije (8. Mart) u iznosu od po 300,00€ za zaposlene, shodno Odluci Savjeta broj 0903-1024/4, od 21.02.2020. godine. Revizijom je utvrđeno da je nagrada isplaćena uz februarsku zaradu i da su obračunati i isplaćeni porezi i doprinosi.

Troškovi u iznosu od 5.300,00€ su evidentirani po osnovu dijela neto iznosa varijabilnog dodatka na zaradu za mjesec april 2020. godine (od ukupnog iznosa od 9.350,00€), dok su ostali troškovi u iznosu od 4.050,00€ evidentirani na računu 520. Shodno navedenom, konstatuje se da je Agencija u okviru računa 529 evidentirala troškove po osnovu varijabilnog dodatka na zarade u iznosu od 5.300,00€, što nije u skladu sa Pravilnikom jer je iste trebalo evidentirati u okviru računa 520 – Troškovi zarada i naknada zarada.

Revizijom je utvrđeno da su troškovi jednokratnih pomoći za zaposlene u iznosu od 21.900,00€ evidentirani shodno Odluci Savjeta Agencije (broj 0902-6370/3, od 10.12.2020. godine), kojom se usvaja zahtjev Sindikalne organizacije Agencije i odobrava prenos sredstava u naznačenom iznosu za isplatu jednokratne pomoći u iznosu od po 300,00€ za sve zaposlene u Agenciji.

Shodno navedenom, konstatuje se da je Agencija izvršila isplatu jednokratnih pomoći zaposlenima u iznosu od 21.900,00€, preko žiro računa Sindikalne organizacije, a nije prezentirala dokaz da je izvršila obračun i isplatu pripadajućih poreza i doprinosa, što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, s obzirom da iste predstavljaju oporezivo lično primanje jer nijesu isplaćene iz sredstava sindikalne članarine članovima sindikata, već iz sredstava Agencije.

- **Subjekt revizije treba da isplatu oporezivih ličnih primanja zaposlenima vrši uz obračun i plaćanje poreza i doprinosa, shodno odredbama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

Troškovi u iznosu od 20.833,95€ su evidentirani u poslovnim knjigama Agencije po osnovu isplate prevoza zaposlenim. Revizijom je utvrđeno da se naknada mjesečno isplaćuje u iznosu od po 30,15€, kao i da je na isplaćene naknade izvršen obračun i plaćanje poreza i doprinosa u ukupnom iznosu od 13.708,46€.
Troškovi u iznosu od 75.000,14€ su evidentirani u poslovnim knjigama Agencije po osnovu isplate neto iznosa naknade za zimnicu shodno Odluci Savjeta Agencije. Isplata je izvršena u pojedinačnom iznosu od po 1.056,34€. Na isplaćene naknade je izvršen obračun i plaćanje poreza i doprinosa u ukupnom iznosu od 48.189,12€ (porez i doprinosi – 46.453,88€, prirez – 1.511,59€ i SSS CG – 223,65€).

Troškovi materijala i sitnog inventara (račun 512)

Troškovi materijala i sitnog inventara su evidentirani u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 24.545,50€ i odnose se na troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 14.376,59€, troškove sitnog inventara u iznosu od 3.629,19€, troškove materijala za održavanje u iznosu od 5.585,91€ i na htz opremu u iznosu od 953,81€.
Revizijom je na osnovu uzorka od 17.118,79€ (69,74% ukupnih troškova) utvrđeno da se navedeni troškovi odnose na: troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 12.373,31€, troškove higijene u iznosu od 3.434,48€ i na nabavku kante za otpatke u iznosu od 1.311,00€. Isti su dokumentovani ugovorima i fakturama.

Troškovi električne energije i goriva (račun 513)

Troškovi električne energije i goriva su evidentirani u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 66.633,67€ i odnose se na: troškove električne energije u iznosu od 42.714,14€, troškove goriva u iznosu od 10.372,39€ i komunalne usluge u iznosu od 13.547,14€.

Revizijom je na osnovu uzorka od 59.277,34€ (88,96% ukupnih troškova) utvrđeno da se navedeni troškovi odnose na: troškove električne energije u iznosu od 39.360,86€, troškove goriva u iznosu od 10.398,89€ i na komunalne usluge u iznosu od 9.699,60€. Navedeni troškovi su dokumentovani ugovorom za gorivo, fakturama, mjesečnim izvještajima po fakturama za potrošnju goriva i knjižnim odobrenjima.
Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije nije internim aktom utvrdio ko ostvaruje pravo na korišćenje goriva na teret sredstava Agencije i limit. Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila dokaz da je internim aktom, donešenim u 2021.godini utvrdila ko ostvaruje pravo na korišćenje goriva na teret sredstava Agencije, a ne i limite.

- **Preporučuje se subjektu revizije da internim aktom utvrdi limite za korišćenje goriva na teret sredstava Agencije.**

Troškovi poštanskih usluga i usluga mobilne i fiksne telefonije (račun 531)

Troškovi poštanskih usluga i usluga mobilne i fiksne telefonije su evidentirani u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 41.437,57€ i odnose se na: troškove poštanskih usluga u iznosu od 5.594,03€, troškove usluga fiksne telefonije u iznosu od 5.598,88 i na troškove usluga mobilne telefonije u iznosu od 30.244,66€. Navedeni troškovi su revidirani na uzorku od 93,73% ukupnih troškova, osim usluga mobilne telefonije koje su revidirane u cjelosti, a za koje je revizijom utvrđeno da su ostvareni u iznosu od 29.851,16€.
Agencija je Rješenjem izvršnog direktora br. 0102-1598/1 od 20.02.2020. godine utvrdila limite koji se plaćaju zaposlenima na ime troškova mobilne telefonije, dok je limit za plaćanje troškova mobilne telefonije za predsjednika i članove Savjeta utvrđen posebnim Rješenjem br. 0102-1925/4 od 31.05.2012. godine.
Revizijom je utvrđeno da je Agencija vršila plaćanje troškova mobilne telefonije za pojedine zaposlene i članove Savjeta, shodno Rješenjem utvrđenim limitima, a ne na osnovu stvarne potrošnje, pri čemu većinom nije obezbjeđivala pojedinačne račune prilikom plaćanja troškova, već su isti obezbijeđeni u postupku revizije.

- **Subjekt revizije treba da plaćanje troškova mobilne telefonije zaposlenih vrši na osnovu stvarne potrošnje i adekvatne dokumentacije za pravdanje istih, vodeći računa o limitima utvrđenim internim aktom**

Troškovi tekućeg održavanja (račun 532)

Troškovi tekućeg održavanja su evidentirani u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 101.006,03€ i odnose se na: tekuće održavanje osnovnih sredstava u iznosu od 68.862,62€, troškove osiguranja i registracije vozila u iznosu od 16.207,65€, troškove održavanja računara u iznosu od 3.030,63€ i na troškove popravke vozila u iznosu od 12.905,13€.

Revizijom je na osnovu uzorka od 81.001,16€ (80,19% ukupnih troškova) utvrđeno da se na tekuće održavanje osnovnih sredstava odnosi iznos od 52.961,74€, troškove osiguranja i registracije vozila iznos od 15.395,64€ i na troškove popravki vozila iznos od 12.643,78€. Navedeni troškovi su dokumentovani ugovorima i fakturama dobavljača.
Tekuće održavanje osnovnih sredstava odnosi se na: usluge održavanja električnih instalacija, elektro montažne radove, izvođenje zanatskih radova, usluge redovnog održavanja kanalizacionog sistema, druge usluge održavanja, kao i na donaciju koja je data Kliničkom centru CG u iznosu od 2.055,79€.
Agencija u okviru računa 532 – Tekuće održavanje osnovnih sredstava evidentirala trošak po osnovu donacije Kliničkom centru CG u iznosu od 2.055,79€, što nije u skladu sa Pravilnikom jer je isti trebalo evidentirati u okviru računa 559 – Ostali nematerijalni troškovi.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da je plaćanje donacije dokumentovano molbom za donaciju, uz koju je priložen predračun (u iznosu od 2.055,79€, koji se odnosi na kancelarijsku opremu za potrebe KBC), Rješenjem direktora Agencije o odobrenju finansijske pomoći i Ugovorom o poklonu, dok nije prezentiran Zapisnik o primopredaji opreme.

Troškovi zakupa (račun 533)

Troškovi zakupa su evidentirani u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 13.181,69€ i odnose se na: zakup zemljišta u Podgorici (Dajbabe), Ulcinju, Kotoru i Pljevljima u iznosu od 11.898,00€ i na naknadu za korišćenje morskog dobra u iznosu od 1.283,69€
Agencija je 2005. godine, sa Vladom CG – Ministarstvom finansija zaključila Ugovor o zakupu zemljišta u Podgorici - Dajbabe, površine 1680m2 za potrebe izgradnje Glavnog kontrolno mjernog centra za monitoring radio frekvencijskog spektra za područje CG (GKMC), trajno uz godišnju naknadu u iznosu od 8.400,00€.
Agencija je sa Opštinom Ulcinj zaključila Aneks ugovora o zakupu zemljišta u Ulcinju površine 150m2, uz godišnju zakupninu u iznosu 2.250,00€. Sa Opštinom Kotor je zaključen Ugovor o dugoročnom zakupu 2009.godine o korišćenju dijela parcele površine 100m2, uz godišnji zakup zemljišta u iznosu od 800,00€, odnosno 948,00€ shodno zadnjem Aneksu ugovora. Sa Opštinom Pljevlja – Sekretarijat za uređenje prostora, zaključen je Ugovor o zakupu zemljišta površine 100m2, uz godišnju naknadu u iznosu od 300,00€.
Shodno Ugovoru o zakupu sa JP za upravljanje morskim dobrom CG od 30.07.2018. Agencija može da koristi dio morskog dobra u Sutomoru, zemljište na lokaciji Crni rt površine 1.000m2. Godišnja naknada za korišćenje istog za period od 01.08.2018. do 31.07.2019. je 1.000,00€ bez PDV-a i svake naredne godine zakupnina se uvećava za 3%. Aneksom II ugovora o zakupu je utvrđeno da Agencija za period od 01.08.2020. do 31.07.2021. godine treba da plati naknadu u iznosu od 1.060,90€ uvećanu za PDV.

Troškovi reklame (račun 535)

Troškovi reklame su evidentirani u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 8.751,18€ i odnose se na: objave u novinama, čestitke i reklamni materijal. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača.

Troškovi istraživanja tržišta (račun 536)

Troškovi istraživanja tržišta su evidentirani u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 9.797,99€ i odnose se na: istraživanja o stepenu zadovoljstva korisnika elektronskih komunikacionih usluga u CG i istraživanje stepena zadovoljstva korisnika poštanskih usluga. Navedeni troškovi su dokumentovani ugovorima i fakturama.

Troškovi amortizacije (račun 540)

Troškovi amortizacije su evidentirani u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 795.323,74€ i to: amortizacija zgrade i objekata u iznosu od 481.507,70€ i amortizacija – ostala sredstva u iznosu od 313.816,04€.

Amortizacija je vršena shodno Pravilniku o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika ("Sl.list CG", br. 032/03 od 26.05.2003), a obračun iste vrši se preko programa za evidenciju osnovnih sredstava.

Troškovi neproizvodnih usluga (račun 550)

Troškovi neproizvodnih usluga evidentirani su u Glavnoj knjizi Agencije u ukupnom iznosu od 251.238,39€ i to po osnovu troškova advokatskih usluga u iznosu od 6.063,59€, troškova sudskih izvršitelja i izvršenja u iznosu od 66.000,35€, troškova revizije u iznosu od 33.154,00€, troškova usavršavanja i kotizacija u iznosu od 14.782,00€, troškova za univerzalni poštanski servis u iznosu od 68.028,20€, drugih neproizvodnih troškova u iznosu od 23.384,41€, troškova oglašavanja u iznosu od 9.682,38€ i troškova obezbjeđenja objekata u iznosu od 30.143,46€

Revizijom je utvrđeno da su navedeni troškovi uglavnom dokumentovani fakturama i ugovorima.

Troškovi za univerzalni poštanski servis u iznosu od 68.028,20€ evidentirani su po osnovu Rješenja Savjeta Agencije od 19.11.2020. godine, shodno Zakonu o poštanskim uslugama, kojim se Pošti CG priznaje neto trošak univerzalne poštanske usluge u iznosu od 301.596,54€, od kojeg se iznos od 233.568,34€ nadoknađuje iz Budžeta CG uz podnošenje zahtjeva Ministarstvu finansija.

Revizijom je utvrđeno da je Agencija u okviru drugih neproizvodnih troškova, evidentirala i prenos sredstava u iznosu od 9.300,00€ na račun Sindikalne organizacije, shodno Odluci Savjeta Agencije da se zaposlenima isplati nagrada od po 300,00€, povodom Dana žena – 8. Marta. Agencija nije prezentirala dokaz da je vršen obračun i plaćnje poreza i doprinosa na navedene isplate, što je bila u obavezi shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, s obzirom da iste imaju karakter oporezivog primanja jer nijesu isplaćene iz sredstava sindikalne članarine članovima sindikata, već iz sredstava Agencije.

Agencija je u okviru računa 550 evidentirala troškove po osnovu nagrada zaposlenim u iznosu od 9.300,00€, što nije u skladu sa Pravilnikom jer je iste trebalo evidentirati u okviru računa 529 – Ostali lični rashodi i naknade.

Troškovi reprezentacije, sponzorstva i pomoći zaposlenih (račun 551)

Agencija je u Glavnoj knjizi na računu 551 evidentirala troškove u iznosu od 79.609,33€, koji se odnose se na: troškove reprezentacije u iznosu od 14.002,52€, troškove donacije –sponzorstva u iznosu od 39.150,00€ i troškove pomoći zaposlenima u iznosu od 26.456,81€.
Troškovi reprezentacije evidentirani su u Glavnoj knjizi po osnovu troškova plaćenih putem biznis kartica u iznosu od 13.233,60€, troškova robe za reprezentaciju (poklone) u iznosu od 703,92€, dok su troškovi u iznosu od 65,00€ isplaćeni gotovinski.
Revizijom je utvrđeno da biznis kartice koriste Izvršni direktor i članovi Savjeta, pri čemu nijesu prezentirani ugovori o korišćenju istih.
Uvidom u bančine izvode na osnovu kojih su evidentirani troškovi reprezentacije, utvrđeno je da su putem biznis kartica, tokom 2020.godine, plaćeni troškovi u ukupnom iznosu od 13.233,60€ i to: biznis karticom koju koristi Izvršni direktor iznos od 1.567,29€, a biznis karticama koje koriste članovi Savjeta ukupan iznos od 11.666,31€ (od kojeg se iznos od 1.070,00€ odnosi na podizanje gotovine). Takođe, utvrđeno je da su biznis karticom člana Savjeta plaćeni i ostali troškovi u iznosu od 321,94€, koji se shodno nazivima dobavljača odnose na nabavku ostale robe, kao i troškovi bančine provizije u iznosu od 148,70€.
Revizijom je utvrđeno da su troškovi reprezentacije plaćeni biznis karticom Izvršnog direktora pravdani fiskalnim računima, dok nije prezentirana dokumentacija o pravdanju troškova reprezentacije plaćenih biznis karticama članova Savjeta u iznosu od 11.666,31€, a shodno bančinim izvodima utvrđeno je da su većim dijelom plaćanja vršena restoranima koji se nalaze van Podgorice, a nijesu prezentirani ni nalozi za službena putovanja u vezi sa istim.

- **Subjekt revizije treba da sve troškove pravda adekvatnom i potpunom dokumentacijom shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**

Agencija nije internim aktom utvrdila ko ostvaruje pravo na korišćenje reprezentacije na teret sredstava Agencije i limit. Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila dokaz da je internim aktom, donešenim u 2021.godini utvrdila ko ostvaruje pravo na korišćenje reprezentacije na teret sredstava Agencije, a ne i limite.

- **Preporučuje se subjektu revizije da internim aktom utvrdi limite za korišćenje reprezentacije na teret sredstava Agencije.**

Revizijom je utvrđeno da se troškovi sponzorstva (evidentirani u iznosu od 39.150,00€), odnose na davanje pomoći fizičkim i pravnim licima shodno zahtjevima za finansijskom pomoći i Rješenjima ili Odlukama Savjeta Agencije. Iste su dodjeljivane uglavnom pravnim licima u vrijednosti od 200€ do 20.000,00€, kao i fizičkim licima za liječenje (četiri lica). Takođe je utvrđeno da je istom pravnom licu, dodjeljivana pomoć u više navrata u toku 2020. godine.

Agencija nije internim aktom utvrila prava na dodjelu pomoći ili sponzorstva, do kog iznosa, kriterijume za dodjelu pomoći ili sponzorstva, kao i dokumentaciju koja je potrebna za ostvarivanje istih. Agencija je uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavila dokaz da je internim aktom, donešenim u 2021.godini utvrdila ko ostvaruje pravo na dodjelu pomoći i sponzorstva, uz definisanje kriterijuma, iznosa i potrebne dokumentacije za ostvarivanje istih.

Agencija je na ime pomoći zaposlenima u 2020. godini izvršila isplate u iznosu od 26.456,81€ za 11 zaposlenih. Pomoći su isplaćivane za liječenje i/ili smrt užeg člana porodice u iznosima od 900,00€ do 5.900,00€, na osnovu zahtjeva zaposlenih (koji sadrže i medicinsku ili drugu dokumentaciju) i Rješenja Savjeta Agencije, a u skladu sa Pravilnikom o pravima, obavezama i naknadama zaposlenih u Agenciji.
Agencija u okviru računa 551 – Troškovi reprezentacije evidentirala troškove po osnovu sponzorstva i pomoći zaposlenima u iznosu od 65.606,81€, što nije u skladu sa Pravilnikom jer je troškove sponzorstva (39.150,00€) trebalo evidentirati u okviru računa 559 – Ostali nematerijalni troškovi, a troškove pomoći zaposlenima (26.456,81€) u okviru računa 529 – Ostali lični rashodi i naknade.

Troškovi osiguranja zaposlenih (račun 552)

Troškovi osiguranja zaposlenih evidentirani su u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 27.146,89€. Revizijom je utvrđeno da se navedeni troškovi odnose na troškove osiguranja zaposlenih i osiguranja imovine Agencije.
Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača i ugovorima o javnoj nabavci.

Troškovi platnog prometa (račun 553)

Troškovi platnog prometa evidentirani su u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 11.530,18€. Revizijom je utvrđeno da se isti odnose na troškove bankarskih usluga (provizija) na izvršene finansijske transakcije

Troškovi međun.članarina, investicija i ostalih ugovorenih usluga (račun 554)

Troškovi međun.članarina, investicija i ostalih ugovorenih usluga evidentirani su u Glavnoj knjizi Agencije u ukupnom iznosu od 325.083,48€ i to po osnovu međunarodnih članarina u iznosu od 34.196,85€, ugovorenih usluga u iznosu od 89.388,04€, troškova kalibracije, popravke i održavanja u iznosu od 2.057,00€ i investicija iz prethodnog perioda u iznosu od 199.441,59€.
Troškovi međunarodnih članarina evidentirani su po osnovu participacije u radu i članarine za 2020. godinu za Evropsku asocijaciju regulatora u oblasti elektronskih komunikacija (BEREC).
Troškovi ugovorenih usluga u iznosu od 89.388,04€, evidentirani su po osnovu usluga održavanja softvera sistema za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga i usluga

administriranja sistema centralne baze prenesenih brojeva u CG, u iznosu od 37.107,85€, nabavke servera za potrebe registra "ne zovi me" uključujući uslugu instalacije svih softvera neophodnih za rad registra, u iznosu od 7.090,60€, usluga izrade web portala za prikaz rezultata mjerenja kvaliteta servisa za prikaz koje pružaju mobilne mreže u iznosu od 9.680,00€; usluga telekomunikacionog povezivanja kontrolno mjernih stanica sistema za kontrolu i monitoring radio frekvencijskog spektra u iznosu od 19.270,14€, usluga održavanja servera i drugih usluga. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.
Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi u iznosu od 2.057,00€, odnose se na usluge redovne kalibracije monitoring prijemnika i dokumentovani su fakturom dobavljača.
Troškovi investicija iz prethodnog perioda u iznosu od 199.441,00€, evidentirani su u Glavnoj knjizi po osnovu usluga unaprijeđenja georeferncirane baze podataka elektronske komunikacione infrastrukture, shodno ugovoru u iznosu od 55.860,00€, usluga održavanja softvera sistema za prikupljanje i obradu podataka o tržištu elektronskih komunikacionih usluga i tržištu poštanskih usluga i usluga administriranja sistema centralne baze prenesenih brojeva u CG u iznosu od 55.357,19€, kao i usluga integracija, implementacija i održavanja ostalih sistema, izvođenja zemljanih i građevinskih radova, usluga pregleda termotehničkih instalacija na objektu GKMC-a i poslovnoj zgradi Agencije, usluga popravke i održavanja liftova i drugih usluga. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

Troškovi doprinosa SSS CG (račun 555)

Agencija je u Glavnoj knjizi u okviru računa 555, evidentirala troškove doprinosa SSS CG u iznosu od 3.677,10€, na obračunate i isplaćene zarade zaposlenih i Savjeta Agencije.

Troškovi edukativnog materijala (račun 557)

Troškovi edukativnog materijala su evidentirani u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 1.573,00€ i odnose se na nabavku flajera, a dokumentovani su fakturom dobavljača.

Ostali nematerijalni troškovi (račun 559)

Agencija je u Glavnoj knjizi u okviru računa 559 evidentirala troškove u iznosu od 64.308,90€ i to po osnovu nabavke stručne literature u iznosu od 3.532,69€, troškova Sindikalne organizacije u iznosu od 50.000,00€ i ostalih nematerijalnih troškova u iznosu od 10.776,21€.
Troškovi nabavke stručne literature u iznosu od 3.532,69€, evidentirani su po osnovu nabavke usluga elektronskog kataloga propisa u iznosu od 677,69€ i usluga štampe objavljenih akata Agencije (odluke, pravilnici) u Službenom listu u iznosu od 2.655,00€ i isti su dokumentovani fakturama dobavljača.
Troškovi Sindikalne organizacije su evidentirani u iznosu od 50.000,00€ i to po osnovu prenosa sredstava, shodno finansijskom planu, za rad Sindikalne

organizacije u iznosu od 40.000,00€ i prenosa sredstva u iznosu od 10.000,00€, shodno Odluci Savjeta Agencije broj 0902-617/2, od 06.02.2020. godine, na ime pokrića troškova zaposlenoj povodom smrti člana uže porodice. Ostali nematerijalni troškovi u iznosu od 10.776,21€ evidentirani su po osnovu usluga štampe u iznosu od 429,07€, nabavke sredstava za čišćenje u iznosu od 756,25€, nabavke alkoholnih, bezalkoholnih pića i napitaka i druge robe široke potrošnje za reprezentativne potrebe u iznosu od 9.590,89€. Evidentirani troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača, a dio nabavki (sredstva za čišćenje i roba za potrebe bifea) i ugovorima.

Troškovi negativne kursne razlike (račun 563)

Troškovi negativne kursne razlike evidentirani su u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 432,62€ i odnose na negativnu kursnu razliku nastala usled transkacija- dolarskog plaćanja preko deviznog računa otvorenog kod CKB banke (nerealizovano službeno putovanje).

Ostali troškovi (računi 570, 585)

Ostali troškovi su evidentirani u Glavnoj knjizi Agencije u iznosu od 5.886,05€ i odnose se na gubitak po osnovu rashodovanja u iznosu od 267,39€ i na obezvrijeđena potraživanja u iznosu od 5.618,66€.
Gubitak po osnovu rashodovanja se odnosi na sadašnju vrijednost opreme koja je otpisana (rashodovana) u 2020. godini, dok se obezvrijeđena potraživanja odnose na otpisana potraživanja od kupaca plovila.

2.5. Javne nabavke

Agencija je Rješenjem imenovala službenika za javne nabavke, koji je lice sa visokom stručnom spremom i ima položen ispit za rad na poslovima javnih nabavki, te ispunjava uslove utvrđene Zakonom o javnim nabavkama.

Revizijom je utvrđeno da je Agencija donijela Plan javnih nabavki u zakonom propisanom roku, 30.01.2020. godine. Shodno prvobitnom Planu javnih nabavki, planirane su nabavke u ukupnom iznosu od 1.903.200,00€ (za robe u iznosu od 301.200,00€, radove u iznosu od 280.000,00€ i usluge u iznosu od 1.322.000,00€). Agencija je donijela i Plan nabavki male vrijednosti za 2020. godinu, kao i Plan jednostavnih nabavki. Tokom godine su vršene izmjene i dopune navedenih planova, zbog usaglašavanja za novim zakonskim rješenjima, dopune novim nabavkama i drugo. Isti su usvojeni od strane Savjeta (Odlukom o usvajanju prvobitno donešenih planova).
U postupku revizije nije prezentiran interni akt kojim je uređena procedura donošenja plana javnih nabavki. Na osnovu prezentirane dokumentacije, utvrđeno je da predlog plana donosi Radna grupa (Rješenje o formiranju radne grupe predloga Plana javnih nabavki za 2020. godinu br. 0102-8654/1 od 24.12.2019. godine), koji se prije dostavljanja Savjetu na usvajanje, dostavlja izvršnom direktoru na davanje sugestija.

Subjekt revizije je tokom 2020.godine, obezbjeđivao Evidenciju sprovedenih postupaka javnih i zaključenih ugovora o javnim nabavkama, evidenciju sprovedenih postupaka nabavki male vrijednosti, shodno članu 117 ranije važećeg Zakona, kao i Evidenciju postupaka javnih nabavki – Obrazac 1 i evidenciju o jednostavnim nabavkama – Obrazac 2, shodno članu 180 važećeg Zakona o javnim nabavkama.
Subjekt revizije je u skladu sa članom 182 novog Zakona o javnim nabavkama, dostavio Direktoratu za politiku javnih nabavki Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima za period od 01.01.2020. do 06.07.2020. i Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima za period od 07.07.2020. do 31.12.2020. godine u zakonom utvrđenom roku (br. 0102-1222/6 od 23.02.2021.g.).

Uvidom u sprovedene postupke i zaključene ugovore o javnim nabavkama, utvrđeno je da Agencija nije u Izvještaju o sprovedenim postupcima i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama-obrazac A za 2020.godinu iskazala ugovorene nabavke u ukupnom iznosu od 67.248,41€, a koje se odnose na nabavku usluga istraživanja stepena zadovoljstva korisnika, ugovorene vrijednosti 4.598,00€ i nabavku goriva, ugovorene vrijednosti 20.499,07€, koje je pokrenula u 2019.godina, a zaključila ugovore u 2020.godini (iste je iskazala u Izvještaju o sprovedenim postupcima i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama za 2019. godinu), kao i nabavku tonera i ostalog kancelarijskog materijala (ukupne ugovorene vrijednosti 24.910,50€), nabavku sredstava i preparata za higijenu (ugovorene vrijednosti 3.226,23€), nabavku roba za potrebe bifea Agencije i sredstava i preparata za održavanje poslovnih prostorija Agencije (ukupne ugovorene vrijednosti 14.013,11€), za koje je zaključila ugovore o javnim nabavkama u toku 2020.godine.
Uvidom u ESJN, utvrđeno je da je Agencija objavila ugovore o javnim nabavkama zaključene po sprovedenim postupcima u 2020.godini.

Revizijom je utvrđeno i da je subjekt revizije u Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama – (obrazac 2) iskazao tri nabavke, za koje je ugovore zaključio u 2021. godini (prije podnošenja Izvještaja), ukupne ugovorene vrijednosti 285.802,98€.

Takođe, revizijom je utvrđeno da u Izvještaju o sprovedenim nabavkama male vrijednosti nijesu iskazane nabavke po osnovu usluga mobilne telefonije u iznosu od 12.347,60€, usluga fiksne telefonije u iznosu od 2.552,59€, reprezentacije u iznosu od 14.002,52€, održavanja vozila u iznosu od 7.900,81€, montaže motora za rolo vrata 2.873,75€, kante za otpatke 1.311,00€, deratizacija, dezinfekcija, dezinsekcija u iznosu od 1.000,00€, objava u novine 423,50€ i druge nabavke, dok u Izvještaju o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima/računima za jednostavne nabavke nijesu iskazane nabavke po osnovu usluga mobilne telefonije u iznosu od 17.897,06€, usluga fiksne telefonije u iznosu od 3,046,29, održavanja vozila u iznosu od 5.004,32€, održavanja parketa u iznosu od 943,32€, održavanja

fasade u iznosu od 968,00€, čišćenja bazena za vodu i druge usluge u iznosu od 1.452,00€, objave čestitki u štampi u iznosu od 1.427,80€ i td.

Shodno navedenom, konstatuje se da subjekt revizije nije sačinio Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama u skladu sa članom 118 ranije važećeg, odnosno članom 182 važećeg Zakona o javnim nabavkama jer u Izvještaju za 2020. godinu nije iskazao sve zaključene ugovore o javnim nabavkama u toj godini, dok je određene javne nabavke po ugovorima zaključenim u 2021. godini, iskazao u statistički izvještaj za 2020. godinu. Takođe, subjekt revizije nije iskazao ni sve nabavke male vrijednosti, odnosno jednostavne nabavke u Izvještaju o sprovedenim nabavkama male vrijednosti i jednostavnim nabavkama.

- **Subjekt revizije treba da u statističkom izvještaju o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, kao i u izvještaju o sprovedenim nabavkama i zaključenim ugovorima /računima za jednostavne nabavke iskaže sve nabavke za koje je zaključio ugovore u godini za koju se izvještaj podnosi, u skladu sa članom 182 važećeg Zakona o javnim nabavkama.**

Subjekt revizije je shodno Pravilniku o evidenciji i metodologiji analize rizika u vršenju kontrole u postupcima javnih nabavki dostavio Ministarstvu finansija Evidenciju o sukobu interesa, odnosno kršenju antikorupcijskog pravila sa metodologijom analize rizika u vršenju kontrole u postupcima javnih nabavki (28.12.2020. godine).

Revizijom je utvrđeno da je Agencija u 2020.godini, nakon sprovedenih otvorenih postupaka javnih nabavki, zaključila 8 ugovora o javnim nabavkama, ukupne ugovorene vrijednosti u iznosu od 547.004,34€.

U nastavku je dat tabelarni pregled javnih nabavki sprovedenih otvorenim postupkom u 2020.godini

br.	predmet jn.	konto odnosno budžetska pozicija iz plana jn	datum zaključivanja ugovora	ime dobavljača	vrijednost ugovora
1	nabavka portabilne goniometrijske antene	0243000	07.07.2020.	Sitex it Solutions	38.499,99
2	računari i operativnih sistema	0220000	11.08.2020.	G tech	31.695,95
3	unapređenje georeferencirane baze podataka (produženje licenci za postojeće softvere i nadogradnja postojeće platforme)	0243000	25.05.2020.	Winsoft	147.000,00
4	konsultanske usluge za izradu i implementaciju Bottom-up LRIC troškovnih modela za fiksnu i mobilnu mrežu	0243001	15.10.2020.	KPMG Hrvatska	199.000,00
5	izrada studije o uvođenju 5G mreže u CG	0220000	20.10.2020.	Institut za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu	49.610,00
6	održavanje kalkulatora za pomoć korisnicima	5540001	27.07.2020.	Saga CG	7.449,55
7	izgradnja DUKMS Mrkošnica u Nikšiću	0243000	01.07.2020.	Dekom Montenegro	56.979,79
8	usluge osiguranja i registracije motornih vozila	5320100	22.06.2020.	Lovćen osiguranje	16.769,06
	UKUPNO:				**547.004,34**

Revizijom je utvrđeno da je Agencija u toku 2020. godine, na osnovu okvirnog sporazuma zaključila ugovore o javnim nabavkama, ukupne ugovorene vrijednosti u iznosu od 218.967,86€.

U nastavku je dat tabelarni pregled zaključenih ugovora o javnim nabavkama u 2020.godini, na osnovu okvirnog sporazuma

br.	predmet jn.	konto odnosno budžetska pozicija iz plana jn	datum zaključivanja ugovora	ime dobavljača	vrijednost ugovora
1	nabavka goriva-III godina okvirnog sporazuma	5133	07.02.2020.	lukoil Montenegro	20.499,07
2	nabavka licenci za zaštitu podataka i nabavka antivirusnog softvera (Partija I i II)	0140	13.03. i 26.03.2020.	Digit montenegro	9.974,03
3	usluge istraživanja o stepenu zadovoljstva korisnika EK usluga u CG	522	20.02.2020.	Damar plus	4.598,00
4	usluge popravki i kalibracije mjerne opreme -III godina okvirnog sporazuma	554	25.10.2020.	Sitex it Solutions	44.679,00
5	nabavka fizičko-tehničke zaštite objekta glavnog kontrolno-mjernog centra Dajbabe	550	14.04.2020.	Sequrita Guard Montenegro	29.995,90
7	osiguranje zaposlenih i osiguranje imovine-Partija 1 i 2	552	07.07.2020.	Lovćen osiguranje	22.584,45
8	održavanje instalacije slabe struje		06.05.2020.	Winproject	19.987,99
9	održavanje sistema za prikupljanje podataka-II godina okvirnog sporazuma	022	04.08.2020.	Amlitudo	17.999,99
10	usluge nadzora alarmnih sistema	554	13.10.2020.	Max pro	1.499,19
11	održavanje instalacija jake struje	554	01.12.2020.	Electro group	5.000,00
12	nabavka kancelarijskog materijala i tonera po partijama-IV godina okvirnog sporazuma	5121	25.02.2020.	Kastex	24.910,50
13	nabavka sredstava i preparata za higijenu-2 godina okvirnog sporazuma-bilo 2 ponuđača		15.04.2020.	Tekom promet	3.226,63
14	nabavka roba za potrebe bifea Agencije -Partija 1 i Partija 2 nabavka sredstava i preparata za održavanje posl. Prostorija Agencije	5510 i 5123	Partija 1 24.04.2020; Partija 2 15.04.2020.	Stadion-Partija 1; Tekom Promet-partija 2	Partija 1: 11825,01 Partija 2 2188,10
	UKUPNO:				**218.967,86**

Revizijom je utvrđeno da je Agencija zahtijevala garancije ponude i garancije za dobro izvršenje ugovora u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, kao i da je procedura koja je utvrđena Zakonom za vršenje nabavki otvorenim postupkom ispoštovana.

Uvidom u sprovedene otvorene postupke javnih nabavki sa mogućnošću zaključivanja okvirnog sporazuma, utvrđeno je sledeće:

Agencija je u 2017.godini sprovela dva otvorena postupka javne nabavke sa mogućnošću zaključivanja okvirnog sporazuma na 4 godine za nabavku sredstava za higijenu, iako se isti odnose na istu vrstu nabavke.

Takođe, utvrđeno je da je Agencija, prilikom zaključivanja ugovora o javnoj nabavci shodno okvirnim sporazumima nakon sprovedenih otvorenih postupaka javnih nabavki za nabavke usluga kalibracije, popravki i održavanja kontrolno mjerne opreme i softvera, usluga instalacije struje i usluga istraživanja o stepenu zadovoljstva korisnika, zahtijevala dostavljanje korigovanih ponuda od strane ponuđača sa kojim je zaključila okvirni sporazum iz razloga što je visina ponuđene cijene u prvobitno dostavljenim ponudama prilikom zaključivanja novog ugovora shodno okvirnom sporazumu, prelazila procijenjenu vrijednost nabavke. Shodno navedenom, konstatuje se da Agencija u navedenim slučajevima nije postupila u skladu sa članom 100 tačka 9 tada važećeg, odnosno članom 133 tačka 5 važećeg Zakona o javnim nabavkama, kojim je utvrđeno da je ponuda u kojoj visina ponuđene cijene prelazi procijenjenu vrijednost javne nabavke neispravna ponuda.

- **Subjekt revizije je dužan da odbije ponudu za koju, na osnovu rezultata pregleda i ocjene ponuda, utvrdi da sadrži razloge neispravnosti iz člana 133 tačka 5 važećeg Zakona o javnim nabavkama.**

Agencija je 14.11.2017. godine donijela Pravilnik o postupku nabavki male vrijednosti, dok ista nije donijela Pravilnik o hitnim nabavkama u skladu sa članom 29 ranije važećeg Zakona o javnim nabavkama.

Uvidom u sprovedene postupke nabavki male vrijednosti, utvrđeno je da je Agencija pojedine nabavke male vrijednosti (procijenjene vrijednosti iznad 1.000,00€), koje je planirala Planom javnih nabavki, sprovela upućivanjem zahtjeva za dostavljanje ponude jednom ponuđaču i prihvatanjem ponude od strane istog, iako članom 8 Pravilnika nije predvidjela izuzeće tih nabavki, te je iste trebala sprovesti prikupljanjem ponuda od tri ili više ponuđača, kako je to utvrđeno Pravilnikom. Navedene nabavke se odnose na nabavku svetiljki na objektu GKMC (procijenjene vrijednosti 5.000,00€), nabavku antenskih rotatora (procijenjene vrijednosti 2.500,00€), nabavku usmjerene log periodične antene, telekomunikaciono povezivanje objekata monitoringa (procijenjene vrijednosti 5.000,00€) i druge nabavke.

Revizijom je utvrđeno da je Agencija tokom 2020.godine, ostvarila troškove usluga mobilne telefonije u iznosu od 30.244,66€, čiju nabavku nije sprovela u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a što je bila u obavezi s obzirom da usluge mobilne telefonije nijesu izuzete od primjene Zakona o javnim nabavkama. U vezi sa istim, prezentirano je obrazloženje Službenika za javne nabavke u kojem se navodi “stav Savjeta Agencije je da je Agencija u sukobu interesa, jer regulatornim mjerama utiče na način tarifiranja i formiranja

cijene usluga operatora na telekomunikacionom tržištu", pri čemu nije prezentirao mišljenje nadležnog organa u vezi sa istim.

- **Subjekt revizije treba da usluge mobilne telefonije sprovodi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ili da obezbijedi mišljenje nadležnog organa o postojanju sukoba interesa sa operatorima na telekomunikacionom tržištu, kako bi utvrdio način nabavke istih.**

Revizijom je utvrđeno da je Agencija nakon poništenja postupka sprovedenog otvorenim postupkom javnih nabavki (usluge telekomunikacionog povezivanja kontrolno mjernih stanica), od strane Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki, sprovela postupak jednostavne nabavke za isti predmet nabavke, uz ugovorenu vrijednost od 7.837,75€ po Ugovoru o jednostavnoj nabavci na period od 5 mjeseci, koji je poništen po nalogu Inspektora za javne nabavke, tokom inspekcijskog nadzora.
Pored navedenog, Agencija je sprovela postupak jednostavne nabavke (za predmet nabavke:administracija centralne baze podataka prenesenih brojeva u CG) i zaključila Ugovor na 90 dana, uz ugovorenu vrijednost od 14.800,00€, nakon čega je za isti predmet nabavke pokrenula otvoreni postupak javne nabavke i po okončanju istog zaključila Ugovor o javnoj nabavci, uz ugovorenu vrijednost od 64.462,18€(na godišnjem nivou), sa istim ponuđačem, sa kojim je Ugovor zaključen u postupku jednostavne nabavke.

- **Subjekt revizije je dužan da javne nabavke roba i usluga procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake ili veće od 20.000,00 eura sprovodi uz primjenu postupaka javnih nabavki utvrđenim članom 51 Zakona o javnim nabavkama.**

Vezano za praćenje realizacije ugovora, prezentirana je Procedura vođenja i ažuriranja liste praćenja ugovora o javnim nabavkama i nabavkama male vrijednosti koja se primjenjuje u Agenciji, iako ista nije potpisana i zavedena.
Lista praćenja realizacije ugovora se vodi u elektronskom obliku, a Rješenjem se zadužuju zaposleni za praćenje realizacije pojedinačnih postupaka javnih nabavki (roba, usluga i radova).
Uvidom u praćenje realizacije dijela ugovora o javnim nabavkama, utvrđeno je da je da se realizacija uglavnom odvija u skladu sa ugovorom, osim kod nabavke kancelarijskog materijala i robe za potrebe bifea, gdje su utvrđene razlike između marki proizvoda i cijena istih, koje su isporučene u odnosu na ponuđene, kao i kod nabavke preparata za održavanje poslovnih prostora, gdje su nabavljani artikli koji nijesu bili predviđeni tenderskom dokumentacijom I ponudom.

2.6. Sudski sporovi

Shodno podacima dobijenim od ovlašćenih lica Agencije, tokom 2020. godine je od strane operatora, vođeno više sporova gdje je Agencija bila u svojstvu tuženog, dok je jedan spor inicirala Agencija u svojstvu tužioca, protiv Crnogorskog elektrodistributivnog sistema (CEDIS).

Aktuelni sporovi koji se vode pred sudovima u Crnoj Gori i resornim Ministarstvom u 2020. godini su:
Pošta Crne Gore A.D. - Vrijednost sporova koji se vode sa Poštom CG iznosi 1.639.702,46€ ili uslovno 11.312.760,61€ i to: spor pred Privrednim sudom za naknadu neto troška za 2010. godinu u iznosu od 1.639.702,46€ i sporovi od 2011. do 2018. godine ukupne vrijednosti 9.673.058,15€ po osnovu verifikacija neto troška su pravosnažno riješeni u korist Agencije, ali je Pošta CG pokrenula inicijativu pred Ustavnim sudom u vezi promjene stava Upravnog suda, tako da zavisno od ishoda mogu biti ponovo aktuelni.
Telenor DOO - Spor za godišnje naknade za regulaciju i nadzor tržišta u sektoru elektronskih komunikacija i godišnje naknade za korišćenje radio frekvencija u ukupnom iznosu od 7.079.400,34€ i spor oko prava na produženja radio frekvencija u iznosu od 8.615,775,23€, što ukupno iznosi 15.695.175,57€.
Crnogorski Telekom A.D. - Spor oko naknade štete i izgubljene dobiti zbog nametnutog sniženja cijena rominga. Nije utvrđena vrijednost tužbenog zahtjeva, već treba da se utvrdi u sudskom postupku.
Shodno navedenom, konstatuje se da su u 2020. godini bili aktuelni sporovi koji se odnose na rješenja Agencije ukupne vrijednosti 17.334.878,06€ ili uslovno 27.007.936,21€. Imajući u vidu vrijednost istih, preporučuje se Agenciji da vrši rezervisanje sredstava po osnovu dijela sudskih sporova, bez obzira što ista cijeni da je izvjesno da će biti riješeni u korist Agencije i ne očekuje negativne finansijske efekte po tom osnovu.

- **Preporučuje se subjektu revizije da za sudske sporove značajnijih vrijednosti i neizvjesnog ishoda vrši rezervisanje sredstava po osnovu istih.**

Osim sporova sa operatorima protiv Agencije su tokom 2020. godine izvršene presude po tužbama 16 zaposlenih u NVO MANS (usvojen tužbeni zahtjev - naknada nematerijalne štete zbog uskraćivanja prava na komunikaciju, vezano za odluku Agencije kojom je ukinuto korišćenje Vibera i Whats Appa na dan izbora 2016. godine) i po osnovu radnog spora (donijeta presuda u korist tužioca - isplata preostale izgubljene zarade za period od 02.04.2015 do 27.01.2017. godine).
Agencija kao tužilac pred Privrednim sudom vodi postupak po predlogu za izvršenje Agencije koji je nakon prigovora izvršnog dužnika prerastao u tužbu, protiv privrednog društva CEDIS-a zbog neplaćanja godišnje naknade za korišćenje radio frekvencija za 2020. godinu u iznosu od 51.382,50€. Zadnje ročište je održano u februaru 2021. godine i čeka se presuda.

2.7. Kancelarijsko poslovanje

Revizijom je utvrđeno da se poslovi primanja, raspoređivanja, evidentiranja i dostavljanja akata u rad i njihovo otpremanje vrše u pisarnici koja je dio Odsjeka za administrativne poslove.
Agencija je donijela Rješenje o planu arhivskih znakova i rukovanju sa službenim dokumentima dana 23.12.2019. godine broj: 0102-8584/1 prema kojem je utvrdila plan arhivskih znakova u Agenciji.

Agencija vodi sledeće knjige: djelovodnik, knjigu primljenih računa, internu dostavnu knjigu, knjiga izlaznih računa (koja se vodi u elektronskom obliku) dostavnu knjiga za mjesto i dostavnu knjiga za poštu, a od septembra 2020.godine koristi elektronsko poslovanje - DMS sistem.
Revizijom je utvrđeno da Agencija ne vrši klasifikaciju predmeta i razvrstavanje podnesaka, odnosno akata prema sadržini materije na način utvrđen članom 4 Uputstva o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja.
Uvidom u djelovodnik Agencije za 2020. godinu utvrđeno je da pojedini akti nijesu evidentirani u skladu sa članom 31 važećeg Uputstva. Takođe, utvrđeno je da su u određenim slučajevima vršene ispravke prilikom upisivanja pojedinih akata, što nije u skladu sa članom 53 Uputstva kojim je propisan način vršenja ispravke u evidencijama, kao i da su rubrike kod pojedinih rednih brojeva ostavljene prazne, što nije u skladu sa članom 33 Uputstva.
Djelovodnici Agencije su na kraju 2020. godine zaključeni ovjerom od strane službenika koji vodi evidencije, stavljanjem otiska službenog pečata i datuma zaključivanja evidencija, uz službenu zabilješku o ukupnom broju upisanih predmeta ispod posljednjeg rednog broja, a ovjerene su i od strane neposrednog rukovodioca.
Revizijom je utvrđeno da Agencije nije posebno vodila upisnik za upravne predmete u kojima se upravni postupak pokreće po zahtjevu stranke, već je iste (slobodan pristup informacijama, žalbe korisnika i sl.) evidentirala u djelovodnik, što nije u skladu sa članom 34 Uputstva. Agencija je u Izjašnjenju na Preliminarni izvještaj ukazala da će od 2021.godine, obezbijediti posebno vođenje upisnika za upravne predmete.

- **Subjekt revizije treba da način vršenja kancelarijskog poslovanja u potpunosti uskladi sa Uputstvom o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja.**

Subjekt revizije je dužan da u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema Konačnog Izvještaja o reviziji dostavi Državnoj revizorskoj instituciji Plan aktivnosti za realizaciju izdatih preporuka koji treba da sadrži mjere, nosioce aktivnosti i rokove (Akcioni plan za realizaciju preporuka), a u roku od šest mjeseci, Izvještaj o realizaciji preporuka iz Izvještaja o reviziji.

Izvještaj pripremila,
Državna revizorka,
Načelnica u Sektoru IV
Zorica Knežević

Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević